

ఖగోళము-సూర్యుడు

[కలచనవల్లి కనకమ్మగారు]

మనము జడవించు భూగోళముయొక్క చిత్రము లనే కమలము గమనించి సృష్టికర్తయొక్క మహత్కృతి కచ్చెరువొందుచున్న మనకు ఇట్టి క్రమచరు లనేకములు ఉన్నవని తెలియజేయునా శాస్త్రమునకు మేరయ్యెదము. అట్టి మండలములలో గొన్నిటిని కాస్త్రవేత్తలు తమసూర్యబుద్ధిచే బహిష్కరించి కనగోళన ను గతులలో గొన్నిటి నిందు బొందు కలచుచున్నాను.

సూర్యుడు దేవునించిన పిమ్మట సంజకెంబాదు నలుగురుగల గ్రహములను కన్నుల కిది పోవించుచుండ ద్రవ్యము కానంద మతికయించగల నది చూచుచుండ నా న ధ్యానమునందు విశుద్ధమైన ఆకాశమండలము మనోహరమై కనుపట్టుచుండు. తిమిరంబు దిక్కులనెల్ల నావించుకొని, నైకెగయుచుండు సమయమున, నెక్కుడెక్కుడ మిణుకు మిణుకు చూచుచుండు చుక్కలు ఒకటి వెంటి యొకటి నేత్రముల కగ పడుచుండును. కొద్దికాలములోనే ఆకాశమంతయు, తెక్కింద నెక్కునులాయుడైన నలవి గాని కెక్కుల నమూనానుబంధే నలంకరింపబడుచుండును. నీలవర్ణపు మొలకలుగుడ్డవొడ నను ర్వచుడిన కృజలలోయన నతికృతాకృతములుగల జీకటిరాత్రి నక్షత్రములు భాసిల్లుచుండును. చక్కగనిచుక్కల గమనించిన నవియొక సంబంధ సంబంధములుల గోచరంబగును. ఇవియు సూర్యచంద్రులవలె తూర్పుదిక్కున నుద్భవించి, సంచరించి పడమట ఆస్తమించుచుండును. ఆకాశమును దీక్షింపగల బ్రకాశముగలవలయుండు నక్షత్ర మొందుగలదు. అయ్యది సంచరించుటలే కనపడదు. ఈనక్షత్రమునకు సమీపముగ నుండు చుక్కలు మనకంటెకే గమనమునందునంత మందగమనముతో జనించుచుండును. ఉత్తరదిక్కున నధికముగల బ్రకాశించెడి బుక్షులునకు ధృవనక్షత్రమని పేరు. ఈధృవనక్షత్రమునకు జాట్లు చక్కగతి నన్నిచుక్కలు కరిగియించుచుండును. దగ్గరగ నుండునవి స్వల్పములైనవలయును. దూరముగ నుండునవి విశాలములైన వర్ణములలోను దిక్కుగ నుండును. వర్ణము విశాలమైనపుడు మనకు సగముచుట్టుకే కనపడును. అందువలననే ఆనక్షత్రములు తూర్పునకుదయించి ఆకాశమార్గమున క్రిమముగ నడచి కచ్చెనుంబున నస్తమించుటయు మనకన్నుల కగ పడుచుండును. ఇతేవిధముగ సూర్యుడును చంద్రుడును బూర్వ భాగంబున నుండుచి వచ్చుభాగంబున నస్తమించుటయు మన కగపడుచున్నది. ఇట్టి సూర్యచంద్ర నక్షత్రాది సంచారమునకు నానాకలంకరణ భూగోళము చుట్టును వర్ణములగ కరిగియించుటయే కాక యెదురుగా దోచుచున్నది. ఈవిధముగనే ఆనేకకలంకరణములవల్లనంత ఆశ్చర్యలగుచుండిరి. సూర్యుడైన ఆకాశ మధ్యంబున భూగోళ మున్నటులను, దానిచుట్టు తదితరగోళము లన్నియు ఆస్యోన్య ఆకర్షణ శక్తివలన గ్రహములొక, నియాయము తిప్పుక నంచరించుచున్నటులను బూర్వ లాపించుచుండిరి.

అతికేగలుగబోవు భూమకటంబున గూరుచుండి కర్ణవాతము వ్యాపించుచు మైదానములు, పచ్చికనేలలు, వైరుపాలములు, తోవులు, తటాకములు, నైలములు, సమానతేగముతో బ్రతిపూరితమైన నదుగురుండునటుల మన కన్నుల కగపడుచుండును. దక్షిణమునకు బోవుచుండిన నదియెల్ల ఉత్తరమునకు బయ్యిగు చుండునటుల గనపడును గదా! అదేవిధముగ భూగోళము కచ్చెనుండు తూర్పునకు, వర్ణముగా వర్ణమించుటలేనీ దానికి చుట్టుననుండు నూర్వలకు చంద్రుడు, మొదలు గాగల మండలములన్నియు, పూర్వదిశకుండి కచ్చెనుండికడ బోవుచున్నటుల నేత్రములకు గోచర మగుచున్నదిగాని యవి నెలలుగా నటుల సంచరించుటలేదు. అయినను దానికెల్ల స్వకీయమైన గమనము కలదు. మండ్రెండు గంటల కాలములో తూర్పునకుండి అంతరిక్షము తయ నడిచి కచ్చెనుంబున నస్తమించుటయే, భూమియొక్క ఆభోభాగంబున నేటి విభంబుగ పండ్రిండు గంటలు గడచి తిరిగి పూర్వదిశకు చుట్టించుటకల గాదా మారదుగ భూమండలము గొప్ప బొంగరమునలె ఇరువది నాలుగు గంటల పరిమిత కాలములో నొక్కసారి గుండ్రముగ గిరిగి తిరుగుట యే యగును. కన్నుల కగపడునట్టి వాస్తవము మఱియుకటి.

మిక్కిలి ప్రకాశవంతముగ భాసిల్లు చుండెడి నక్షత్రములలో గొన్ని యాకాశమందు దీక్షింపకేత్రముల కన్న మిక్కిలి ప్రకాశముగనండి నెక్కులైన వెలుగునిచ్చుచున్నవి. నూజులుగ నక్షత్రములు తిక్కుచు నుండుట యందలం

గురైరింగిన విషయమే. ప్రస్తుతము ప్రళంసకు దీక్షింపరాబడి నవి నక్షత్రములవలె తిక్కుచున్నవి నిశ్చయమున ప్రకాశము నిచ్చుచుండును. ప్రతీదినమును దీక్షిం గమనించుచుండిన నవి నక్షత్రముల వలె స్వస్థానములం దుండక తమయొక్క స్థానముల మార్పుచున్నటుల మనకు వ్యక్తమగును. ఇతర నక్షత్రములు వీటివలెగాక తమస్థానముల దప్పక సర్వదా ఏక రీతిగ వాని వాని నియమిత స్థలములలో గనబడుచుండును.

ఏకస్థానములేక చలనమునందుండు నక్షత్రములు నిజముగ నక్షత్రములు కానేకావు. అవి మన క్రమచరుమను బోలిన మండలములు. ఈమండలములు విశేష ప్రకాశవంతము లైనను ఇతర నక్షత్రములలో మనకు లాభించు అస్పష్టములు కాంతి హీనమైన నక్షత్రమంత గొప్పవికూడ కావు. నిజమైన నక్షత్రములకన్న కదంకడు మనకు సమీపముగ నీచుండలములంటితే నవియంత భానురముగ గన్పట్టుచున్నవి. ఈభానురమండలములకు గ్రహములని పేరు. ఈగ్రహములును భూమండలమును సూర్యుడుంటుంబులలో జేరినవి. ఈటటుంబులను ఆధిపతి సూర్యుడు. మధ్యభాగమున సూర్యుడును అతనికిచుట్టును భూమంటలలో నితర గ్రహములును అన్నియు బరిభ్రమించుచుండును. ఈగ్రహములలో గొన్ని భూమండలముకన్న చిన్నవిగను కొన్ని పెద్దవిగను ఉన్నవి. ఇన్నిమండలములకును ఉష్ణమును ప్రకాశము నిచ్చి తనచుట్టు తిరుగుట చేయుకేత్రుల సూర్యమండలము తదితరమండలములకన్న విశేష శక్తివంతము గలిగియున్నది. ఈమండలములకు మన బుద్ధిచే నిర్ణయించుటకు శక్యముగాని దూరమున నాకాశమునందు రాతినయ్యుండు మిణుకుమిణుకుమన నెక చిన్నచుక్కలుండును. అక్కణు ఈగ్రహములకు భిన్నములు. ఒక్కొక్క చుక్క ఒక్కొక్కసూర్యుడని మన మెన్నదగియున్నది. విశేష శక్తివంతముగ మనకగపడుచున్న సూర్యమండలము నక్షత్రములందు అంతరిక్షభాగమందుండిన ఆనక్షత్రములకన్న ప్రకాశముగూడ నీసూర్యుని కుండనేరదు. అనంతములై వివిధములై భిన్నవర్ణములగులై ప్రకాశించు చుక్కలవిషయమై ముచ్చటించుటకు బూర్వము సమీపములై, నులభములై, ఏకవర్ణము గలవై ఏకటటుంబులు గలవై యుండు గ్రహముల గూర్చి ప్రస్తుతము ముచ్చటించెదను.

సూర్యుడు. భూమండలము ఉత్తరధ్రువమునుండి దక్షిణ ధ్రువమువరకు 8,000 మైళ్ళదూరమును చుట్టు వలయును 25,000 మైళ్ళ వలయును గలది యని వివర గాత్య ర్యముగచున్నది. సూర్యమండలముయొక్క వ్యాసరేఖ (చుప్పరేఖ) 900,000 మైళ్లు పరిమితిగలది. భూవ్యాసరేఖ కన్న నూరింత నడిదిగలదిగ నున్నది. భూమండలమునంటి మండలములు 12,50,000 కంటి యొక్క జీగ వలెనుండిన వెంతగొప్ప దనునో సూర్యమండల మంత గొప్పదని తెలియజగును. భూమి చుట్టు ప్రదక్షిణము జేయుటకు మన కెంతకాలముపట్టునో దానికి 4000 వర్షములు కాలములో భూమండలము నుండి సూర్యమండలమునకు బోనగును. ఇంతేము గంటకు 60 మైళ్ళ చొప్పున విధివిరామములేక ప్రయాణముజేసిన రమారము 180 సంవత్సరములకు సూర్యమండలమును జేరవచ్చును. మైలుకు 1 అటా చొప్పున (చార్జి) కూలియిచ్చిన నీ మహావ్రయాణమునకు 60,00000 రూ.లు వ్యయమగును. ఇంకొకలన సూర్యుడు మన కెంతదూరముననున్నది విశద మగుచున్నది. ఈ పరిమితి బుద్ధిచే గ్రహించుటకు శక్యము గాకయున్నను సూర్యునియొక్క యాకారమునైన గొంత గమనించెదము. సమమైన తెల్లని కర్మలాకారము గలిగియున్నటుల సూర్యునింబును మన కన్నుల కగపడుచుండినను సూర్యుబుద్ధులచే నేర్పాటుజేయబడిన గుర్చిటియంత్రములచే సూర్యునింబును దర్శించిన నయ్యది విశాలమై వర్ణమై తెల్లని బిళ్లవలె కనబడుటయేగాక గోళాకారము జెందియున్నటుల గానవచ్చును. అబిళ్లవొడ రెండు మాడు కల్లుచుక్కలు కలబడుచుండును. ఆచుక్కలయొక్క పరిమితి విస్తృతమైనవలయుగలవున్నది. వీలయన భూగోళముమా డ్ది 10 గోళముల నొక్కరసముగ నుంచినను ఆ కల్లనిచ్చుచు ఒక్కటైనను పూర్తిగ నాకరింపబడదు. అది ఎంత విస్తీర్ణము గలవియో దీనివలన జెలికునగు. ఆ కల్లనిచ్చుచునగతి ఎవ్వరికి జక్కగ జెలికును. అనేకమంది జ్యోతిశ్శాస్త్రవేత్తలు అనేక విధములగ ఈ కల్లనిచ్చులను దర్శించియున్నాడు. ఈమధ్యను సూర్యునింబునొక్క భృజేశముననే గనబడక ఒక పక్కనండి యింకొక పక్కకు సంచరించుచు బొత్తుగ గనబడ కంటుటయు గలదు. ఇదిగాక సూర్యునింబునుండి కొన్ని కలుగుటలు గలవు. ఇవి తెల్లనివై యనేక యాకార పరిణామములు గలవియై బింబముయొక్క అంచులయందు గన్పడుచుండును.

సకలప్రాణులకును ఆధారముగనుండు సూర్యునింబు మే యని యంద తెలిసికొనినట్లు. అతిబహు యొక్క తేజస్సును కలన మనకు ప్రకాశమును, వేడిమియు కలుగుచున్నది. సూర్యునియొక్క వేడిమి ఎంతాకాలమునందు మన మనుభవించుచునే యున్నాము. మనయందు దహకలిగి విశేషదూరముగ నుండిన సూర్యునియెడ మనము కృతజ్ఞులమయి యుండవలసి యున్నది. భూమికి చుట్టూనుంట్ల దూరములో సూర్యుడుండియెడల యది సౌఖ్యము ఇది ఆసౌఖ్యమని తలంచుటకు శక్యము గానంత శిశువుకాలములో మనమరద్రము మటుమామమయి పోవుటయే గాక విస్తృతమందుచిన వికృతలై పుష్కలద్రావ్యమున ఈభూమియంతయు కరిగిపోవును. ఇట్టిభృచంద్రమొక పక్కాకాశమున కాంబ మేయియుండును నది కనగొనుటకు కాస్త్రవేత్తలు తమజీవితముల ధారపోసిరి.

సూర్యమండల మంతయు చుట్ట చుండుచున్న గొప్ప అగ్నియని యనుకొనుటకు వీలులేదు. రవిమండల మంతయు కేరలము ఘటమై బోగ్గెయై యుండిన అవియంతయు నుండిపోవుటకు 6 వేల సంవత్సరములు పట్టియుండును. ఇప్పటికి పూర్వముకన్న సూర్య వేడిమి కొంత చల్లారి యుండును. వేడిమి కేరలము మంటలవలననే కలుగుచుండుట లేదు. సంఘర్షణమున గూడ జరిగెనుగనున్నది సూర్యుడు ఎల్లప్పుడు సమాన వేగముతో కరిభ్రమించుట లేదు. కొన్ని భాగములు చుట్టుతిన గుటకు 25 దినములును కొన్ని భాగములు 27 దినములును మరి కొన్ని భాగము లింకా చుట్టుతినగుట కెక్కువ కాలము పట్టుచుండును. ఇందువలన సూర్యునింబునకు సంతోషము కలుగుచున్నది. అట్టి సమయమున బహిర్గతములగు పౌరలకు అంతర్గతమయిన పౌరలతో సంఘర్షణము కలుగుటచే వేడిమి యుత్పన్న మగుచున్నది. ఒక్క సంవత్సరమున సూర్యునింబును 250 అడుగులు తగ్గి సూర్యునింబును వ్రసరించుచున్న వేడిమి యంతయు కలుగుచున్నది. ఈవృత్తాంత సర్వకాలము సూర్యునింబును తగ్గుచుండుననితలంచుటకు వీలులేదు. బింబముయొక్క వైశాల్యము విశేషముగ నుండుటచేతను ప్రతి సం. 11 తగ్గునట్టి విస్తీర్ణము బహు స్వల్ప మగుటవల్లకు 10000 సం.ములు గడచిన ఎట్టి సూర్యునింబునకును గమనంబడినను సూర్యునింబును ఎంతమాత్రము తగ్గిందని వదించుట కేంకి సాధ్యపడదు. మనకు గావలసిన ఉష్ణమును ప్రకాశము నియ్యుటలనంత స్థితి సూర్యునికి గలుగుట కనేకకొట్ల సంవత్సరములు పట్టును. కాబట్టి యట్టిస్థితి ఇంకవనేకతరములమన సంభవించదని నిశ్చయముగ నుండవచ్చును. ఇంక వనేకసంకతులను గృహించుటకు జ్యోతిశ్శాస్త్రవేత్తలు గొప్పగొప్పయంత్రముల నుపయోగించి గ్రహణకాలమందు సూర్యునింబును బహిష్కరించుచున్నార. వేదాంగములైన ఆచారాస్త్రములలో జ్యోతిశ్శాస్త్రముకంటె. ఇంక ఎట్టియంత్రముల సాహాయ్యములేక అన్ని సంగతులు కనగొనుటకు మార్గము లున్నవని తచ్చాస్త్రవేత్తలకు నుడువుచున్నాడు.

కావలెను ఒక వైశ్య వితంతువు

వరుడు సర్కారు ఉద్యోగమునం దుండు ఒక యావను. పురస్కారమును ఇచ్చుగించు స్త్రీలు ఈ క్రింది అడ్రసుకు వ్రాసిన తగిన ప్రోత్సాహమును పొందగలరు.

నరసపల్లి చన్నప్పనెట్టి, బల్లారి.

బహుమతి

“లండన్ స్పీసుపాకెట్టు గడియారము”

ఈ గడియారము మేము ప్రత్యేకముగా సీమలో నుండి రప్పించి యున్నాము. ఇది చూచుట కందమై తల భీగమున డబ్బు పూర్తిగా ఆడు గాను దూమును గలిగి బహు శాస్త్రులైన పరితో చేయుట యుండదు. ఇది ఇంగ్లీషు మూడిగడియారము. అనేక గడియారములు విక్రయించితిమి. మా కంపెనీ పేరు ప్రఖ్యాతిపొందవలెనని యా 2-0-0 ఖరీదుగల మేలైన ఫౌంటెన్ పేనా ఇశాముగా పంపించబడును. గడియారము ఫౌంటెన్ పేనాతో క్రియం యా 3-0-0. వి. పి. చార్జి 0-5-0 వ్యత్యేకము. అంప్రపత్రిక చందాదానలకు మాత్రము ఇవ్వబడును. మీ ప్రతీక నెంబడు తెలుగునయ్యును. వి. ఎ. ఎస్. పాణి, నెం. 8 ఇదనల్లపల్లిపేరి, చుదరాను.

[మా ప్రత్యేక విలేఖరుని వద్దనుండి]

మీ జిల్లాధికారుల తీర్మానములను గూర్చియును మన
ములను సంపూర్ణముగా, ముగిసిన దగిన కారణములను
తగినట్లు బోధించుచున్నట్లు కనపడును. 1909 డి సెంబరు
ముఖ్య గోదావరి డెల్టాలో నకస్మాత్తుగా క్రొత్తనీటి తూర
లకు వెట్టికట్టను ప్రస్తుతము మీలో నెల నే గొప్ప అసంపూర్ణ
జరించిన నీటిపంటకు విషమములు అప్పుడు ప్రభుత్వము
నా రోకరమున నేర్పరచెను. ఆజమీటికారు క్రొత్త తూరల
వెట్టికట్టను సహజీవజల అశీసను తహశీలుదారులతో సహా
అధికారులను తనిఖీ చేయుటయందు నిర్ధారణ చేసిరి. తహశీ
లుదారుల వెదచి, లెక్కతో కరణమునాడ నుండుట స్వా
భావికమేకదా! రయతులను ముందుగా తనిఖీ చేయుటయే
తెలియజేయుటయే. అప్పుడు వారు వెట్టికట్ట మొలకలను
తహశీలుదారుల సహజీవజల అశీసనుని వారలను తేకడముల
కురెగిల్లు ఫలముల చేయిరల నున్నప్పుడును దుడెను. తూర
నిర్ధారణను జనబుదారి డి. పి. డెల్టా క్లాసు వారు గావ
ప్రతి తూరయొక్క పరిమాణమును సహజీవజల అశీసను
ఒక రిజిస్టరులో నమోదు చేయవలయును. ఎటువంటి తూరలను
వెట్టికట్టయే ఆయా ధానులను సమయము నీరు ఎప్పుడో
అనువలయున నుండుట నన్నింటి సహజీవజల అశీసను
రిజిస్టరులో చూపవలయును. తదనంతరము తూరల కట్టి
అంగికారములను ఎక్కెక్కటియై ఇంజనీరుల గారికి సహజీ
వజల అశీసను తుపవలయును. తన తుంగికారులు నొసంగిన
తమవారి ఇంజనీరు జిల్లా కలెక్టరు జిల్లా గెజటులో ప్రచుర
యింపవల కట్టి పంపవలయును. గెజటులో నుండి
ఒక నెల ముందు తరువాత తూరలను వెట్టికట్ట ప్రారంభ
వలయును. రయతుల తహశీలుదారుల సహజీవజల అశీస
రులతో మొదట చేయుటయే ఆ తేకడ తదుంక నిష్ప
గొప్పదో నది యిప్పుడు వివిధములను. వారి ఆయా
వలలు తూరల కొంతవ సుబంధించినగా మత ముం
నలెను. ఆయా తేకడముల నీరు తూరలనుండి ప్రవహించి
మొదలిడినపిదప ఆ దింపవలయును. రెవెన్యూ ఇంజనీరుల కా
ఖుల వా రిద్దరును కలిసి వేయి ఈ తనిఖీ గోదావరి డెల్టాలో
నడచిపోవును. ఎక్కెక్కటియై ఇంజనీరు క్రొత్త తూరలను
వెట్టికట్ట, క్రొత్తనీటి యాధారములను తేప్పియుండును
యగా సిఫారసును సిద్ధపరచిన వారి కలెక్టరు గారు యి
కాగారములను పంపవలయును. కలెక్టరు గారు తరు క్రింది య
ద్యోగముల కి సిఫారసును వారుగా యోజించి తెలుపవల
సిన ది పంపును. క్రొత్త తూరల విషయము, క్రొత్తనీటి
యాధారముల విషయములు ఇంజనీరుల గారు రెవెన్యూ
ద్యోగులకు పంపు సిఫారసులకు వారి క్రమముగా పరీక్షించ
మనుటయే మీ ఆంధ్రాలకు కారణమి వారు తోయవచ్చును.
రయతుల కోరికలను రెవెన్యూ తహశీలుదారుల కనుగొ
ల్పించిపోయెను. తన కష్టస్థితులను తప్పక మన
చేసికొని యుండువారితో ఆది సేద్యముగా నమ్మియున్నా
ను. జిల్లాధికారులతో నిరంకుశాధికారిగా నీరము ఇప్పటికిని
పూర్వముగా తెలిపిన నట్లుది. రయతుల తేకడములను
బంధించి గొప్పయ్యెను. వెట్టికట్ట గారు, పర్యవేక్షకులు
ప్రజల వెట్టికట్టను నది ను, రయతుల కష్టస్థితులను విని,
వారు మున్నును సమాధాన వెట్టికట్టయే నీరము ఈ జిల్లా కా
లితములను గ్రహించినట్లే కనపడును.

1915 వ సం॥ మే నెలలో గోదావరి జిల్లాలో నా చరణమలలోనున్న పద్ధతి రయతుల యభిప్రాయమును దెలిసి కొనుటకును, నాచు చేయు విజ్ఞాపనములను విడుటకును, స్థాని కానందములకు తగినట్లుగానున్నచేయుటకు ఉత్తముయిన దని తెలిసి క్రొత్త తూర్పున, వెట్టి కొత్త నీటియధానముల చేర్చుటకు ముందు రెవిన్యూ, ఇంజనీరింగు శాఖలవారి తీర్పు ని కృష్ణా జిల్లాలో సయ్యరా జనుపరసినదని ఉత్తము లను జారీచేసిరి. ఇప్పటికే కృష్ణా నల్మిడిజిల్లాలో రెవెన్యూ శాఖల తూర్పున వెట్టిట అయిపోయినది. ఇకనుండు వెట్టిటల నీటి భాగముల కీ ముత్తపు లోయించును. ఫిబ్రవరి నెలలో కానన నిల్వకు మధ్యలో తూర్పున వెట్టిటల ప్రదేశములలో నుండుటకు పూర్తిగా బాంబులు తగిలి, చేయింపవలసినదని కో రగా అందుకు ప్రభుత్వము రంగీకరించలేదు. కాని కష్టములు కలవని నాచుగా రుజువుయిన పోటులలో నాచుంటు తగిలి ఇప్పటికిని జరుగుచు నెలవిచ్చిరి. ప్రస్తుత నీటి ఈ విధముగా నున్నది. ఈ విషయములో కష్టములు బహు వాని దొరతనము వారికి పడేదే దగభావము వెట్టిటలో ఉత్పత్తులను బొంద నలయునని ఉత్తములయినవచ్చును. రయతులు తమకష్టములను గొల్లన చెప్పకొనవలసిని లాభములను పొందవలెను.

ఇకగేమను కంచాయితీలు.

నీటిని పంచుకొట్టు విషయమును ప్రభుత్వోద్యోగులు రయతుల సహాయమును పుచ్చుకొని వారి కానందములనున్న కష్టములను తొలగించుటలనీడని రెండు మూడు సంవత్సరము లుండి దొరతనము వారిని నేను బలవంతపెట్టుచుంటిని ఈ కష్టముల నివారించుటకయియు ఇకగేమను కంచాయితీ లిల్లును చెప్పి ప్రతి కానన సభలో ప్రతీక పెట్టిరిని, అధికారుల యొక్క యు అధికారుల యొక్కయు ఆక్షేపణములను, అభిప్రాయ ములను తెలిసికొనుటకు దొరతనమువారి లిల్లును పంపి యున్నాడు.

విజానపూరుకు రావలసిన ప్రాంతమును జిల్లా రయతుల సహాయముతో నీటిపారుదల వ్యవహారములను నడపు కంచాయితీల స్వరచి యున్నాడు. ఈ యధికారము కలక్టరు వారి దనువలన రయతుల కొనగలగినది. కాని కాననములకయిగా గాదు. దొరతనమువారు 1914 ఫిబ్ర వరి నెలలో రెండు మూడు చిన్న ఛానలులనుండి నీటిపారుదలను, ఛానలుల నుకమ్ముటకు వగయర పనులను ఒక్క గ్రామము యొక్క నామలలోనున్న రయతులపరము చేయవలసినదని అజ్ఞాపించిరి. ఈ దీక్ష అత్యంత సహాయములను నిట్టి కార్య ములను రయతు లెట్లు నిర్వహించుకొనగలరో చూచుటకయి ఉద్దేశించబడినది. ఈ రయతుల కొనగలగిన అధికారము లేనిదని నీటితూరలను పట్టి కొన వల సిన స్థలముల నిర్ణయము, నీటిని పారుదలచేసికొనుట, తూర్పున ఏ కొలతగలది కావలయునో వానిని నిర్ధారణచేసికొనుట నీటి కాలువలను మరమ్మత్తుచేయుట ఈ మరమ్మత్తులకు తగినసామగ్రి గవ ర్న మెంటువారు రయతుల కొనగలగిన పైర్నాలు చేయబడి నది. ఈ సరికి కృష్ణా, గోదావరి జిల్లాలలో ముందుగా జేయ బడును. రయతులు వ్యాపకముగా కృష్ణాలో తగవులతో ఆనంద్యము సహాయము చేసికొనుటకు బట్టి ఈ పద్ధతి యితర ప్రదేశములలోను ప్రదేశ వెట్టిటకు మార్గ మేర్పడును. ఈ పని జరుపుదలగా సాగించుకొనిరేని రయతులు వారికష్ట ములలో ముప్పాతికపాటును పొరపొరపొరవారకును.

మారుగునీటి యిబ్బందులు.

మారుగునీటి యిబ్బందులను కృష్ణా గోదావరి జిల్లాలలో తొలగించుటకు మి ప్రతినిధి సంఘ నేను కాననసభలో నొక తీర్మానము నుపహరించితిని. అది గవర్న మెంటువారి వలన సంగీకరింపబడి పనులమీది మానము లయినది. కాని వా రేమిపని సంగీకరింపకు జేసినదియు చెప్పబాదును. కృష్ణా పశ్చిమ జిల్లాలో నుపహరింపబడు మారుగునీటి కాలువల విషయము మోచ్యయిన కృష్ణాపరపరసిన యున్నది. ఈ మారుగునీటిని పోగొట్టు సాంకర్షికములకు మోచ్యపాడుకు ఖర్చు పెట్టవలసి యున్నది.

ఒక సంవత్సరము క్రిందట వరదలవిషయమును సయి తము వాని వలన గలిగిన కష్టముల సుద్దోషించుచు నొక తీర్మా నము కాననసభలో దీక్షింప రాబడియెను. అప్పుడు ఫిక్స ఇంజ నీరు కర్నలు ఎల్లీసుగాను ఏవములు చేయబడవలయునో అసంద ర్భమున పెద్ద పెద్ద ఇంజనీరులలో అభిప్రాయ భేదము కలి గినదనియు ఆ విషయము నూరింపెంకింగు ఇంజనీరులను గారికి సరిమొరార్థము పంపబడినదనియు కాననసభలో నుడివిరి. కృష్ణా వరదకట్టలు సరి గానున్నవియా, వాటియెత్తు, పొడుగు,

వానిలోని లోపములు మొదలగువిషయము లన్నియు చక్కగా ఫిక్స ఇంజనీరువారిచే చర్చించబడెను. గవర్న మెంటువారు లోపములను నివారించుట కేమిచేయవలసినదియు వారు గా 1915 వ సం॥ మే నెలలో జరిగిన కాననసభలో జర్చించబడెను. కర్నలు ఎల్లీసుగాను జిల్లాప్రజలయందు ప్రభుత్వమువారికిగల సానుభూతిని వెల్లడించిరి. ఈ కష్టములు త్వరగా తొలగింప బడును గాక యని నాచుల కోరుచున్నాము.

దొంక కాలువలు.

దొంక పోరంబోకలగుండ పూరు నీటి కాలువలమీద నేర్పించు అవరాధపుత్తిను గురించి కాననసభలో కష్టము కలుగుచున్నది ఈ సీతి తొలగించుటగా నున్నది. కొన్ని కాలం వలన ప్రతి అనేక వర్షములయినది. కొన్ని రెవిన్యూవారి అధికార మావలన, కొన్ని వారి అధికారము లేనంద, కొన్ని డి.సి. డెప్యూ వారి అధికారమును బొంది, మరొక కొన్ని వారి అధికారము లే నంద ప్రత్యేకమనినది. ఈ పోరంబోక కాలువలవలన ప్రజలకే యిబ్బందులు కలుగుచున్నవని వాదించుచున్నాడు. కొన్ని కాలం వలనలన నెట్టి యిబ్బందియులే నే లేదు. రయతులలో ఈ కాలు వల సంబంధమున విధించబడిన అవరాధపుత్తిని ఏకేమయిన అసంతృప్తి కలిగించినది. దొంకలగుండ పక్కాతూములను కట్టుకొని కలిగిన యిబ్బందులను తొలగించెదమని రయతులు అట్టి వెట్టిటలయొక్కవారిని విడుచున్నాడు. ఇట్టి గట్టి తూము లను కట్టుకొనుటకున కేమియున్నది కలదో నే జేప్పవలెను. ప్రజల సౌకర్యములను ముందుగా వాడవలసినమాట నిజమే. ఈ కాలువలవలన కలుగు యిబ్బందులను తొలగించు విధముల నవలంబించి నప్పుడు దొంక పోరంబోకలపయిన సొంకను అప రాధపుత్తి నేల గట్టవలయునో నాకు దురూహ్యముగా నున్నది.

స్థానిక స్వకరిపాలనము.

1884 వ సం॥లో లోకలబోర్డును అప్పగించుకొనక ముందు గవర్న మెంటువారి యుద్దేశము ప్రతిగామము ఆ గామివ్యవహారముల నాలోచించుటకయి ఒక కంచాయితీని కలిగి యుండవలయు ననియు, ప్రతి తాలూకాయు ఆ వ్యవహారములను మొత్తము మీద వరిమర్చించుటకు తాలూకా సంఘమున లేక తాలూకాబోర్డును కలిగియుండవ లయుననియు ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశమయియుండెను. దీని జనన ఆసీనులను బోర్డుకధిపతిగా జేయవలయునను ఉద్దేశ మతో ఈ సీతానులు మార్చబడి, రెండు మూడు తాలూకాలు కలిపి ఒక బోర్డుగా నిర్ణయించబడెను. తాలూకాబోర్డుల పరిమాణమును తగ్గింపవలసినదని కాననసభలో నుపహరింపబడి న తీర్మాన మంగీకరింపబడినది. కాని అనియమము చక్క ఇంతింతకేమియు జలుగలేదు. గవర్న మెంటువారు దీనిజనన ఆసీనుల బోర్డుల కధ్యక్షులుగా నుండవలయునను అభిప్రాయ మును మార్చుకొనవలయునని తీర్పు ఈ విధముగా నే నుండవలయు ను కాబోలు! రెండు, మూడు, నాలుగు తాలూకాలకలిపి ఒక్కతాలూకా బోర్డుగా నిర్ణయించెదమన్నాడు. అదిపో యి ఒక్కతాలూకా ఒక్కబోర్డుగా నేర్పకు నీతికి రావల యును. అప్పుడు తాలూకావాసులు తమతాలూకా వ్యవహార ములో నెవ్వడు క్రొత్తను వహించెదరు. మనము చక్కగా సాగగలము. తాలూకా బోర్డులను జిల్లాబోర్డు అధికారులనుండి విముక్తి నొందింపవలయుననుట మరెయొక అలోచనయొక యు. ప్రస్తుతము తాలూకా బోర్డులను స్వతంత్రజీవనములేదు. తాలూకా బోర్డుల బడ్జెటులు జిల్లాబోర్డుల బడ్జెటులలో జేర్చబడుచున్నవి. వారి పరిపాలనా విమర్శములు డిప్యూటీబోర్డు కంపెనులయన్నది. పనులను మంజూరుచేయుటకు ఉద్యోగము లనిచ్చుటకు వీరికున్న అధికారములు స్వల్పము. ఇంజనీరింగు కాభోద్యోగులయైన వానికున్న అధికారము అసలేమున్నది. ఈ నిర్బంధములన్నియు తొలగింపబడవలయును. తాలూకాబోర్డు లనీతి యనినపను కాన్నియు నీతికైనను రావలయును.

తమమనస్థితి కాస్పర్శతో మా నే హితులు రామా నుజాచారిగాను జిల్లాబోర్డులను తీసివేయవలయునని వాదించిరి. జిల్లాబోర్డులను తీసివేయుటకు నేను సమ్మతించవలెను. నేను చెప్పియుట ప్రతితాలూకాలో నొక బోర్డు నియమించినయెడల ఒక్కొక్క జిల్లాలో ననేక తాలూకాబోర్డు లేర్పడగలవు. తాలూకాబోర్డుల అభిప్రాయములను నన్ను నొకపోల నాలో చించుటకు జిల్లాబోర్డు అత్యవసరము. రెండుబోర్డులు వేయట, పెద్ద పెద్ద బాటలు నేయించుట, వంతెనలను గట్టించుట ఈ మొదలగు అంశములన్నియు జిల్లాబోర్డులకిని సంబంధించిన పనులవలన తాలూకాబోర్డువారు వాసిగించి యాలోచించుట అసంబద్ధము. అట్టి వ్యవహారములను జిల్లాబోర్డువారే అలో

చించవలసి యుండును. జిల్లాబోర్డులకిని సంబంధించిన పన్ను గూర్చి గలగు ముఖ్యమైనపనులను విచారించుటకు జిల్లా బోర్డు ప్రదేశములనుండియు ప్రతినిధులతో నొక సంఘము నెలకొల్పిన ఎక్కడు లాభకరముగా నుండగలను.

ప్రతితాలూకాలో నెలకొల్పబడిన ఇంజనీరింగు స్థానిక సంఘై తాలూకాబోర్డువారికి పూర్ణాధికార ముండవలెను. సర్ పి. ఎస్. కిరస్సామిఅయ్యల గారు ఈవిషయములో చెప్పిన సు గతికొంత ప్రార్థనము కలుగజేయుచున్నది. కొలనీ కాలువలలో నే ప్రస్తుతపద్ధతులలో కొన్ని మార్పులు కలుగవచ్చునని నేను నమ్ముచున్నాను.

మేతనములు.

ఈ జిల్లాలో మేతనమును అధికము జేయుటకులను ఆ నేకనుండి కలుపుముగా నున్నది. డెల్టాజిల్లాలోని మేత విషయమునుగూర్చి అధిక కృద్ధపుచ్చుకొనవలసి యున్నది. కల్లపు భూములనుండి మెట్టి భూములను బోరలయను పశువులు సంవత్సరమునకు నుమారు ఆరుమూడులు అడవులలో నే మేనుకొనవలసి యున్నది. ఆ కాలములో పశువులను మేతకు తంపుటవలన వ్యవసాయదారుల నకు మిక్కిలి కష్టముగా నున్నది. ఇటుల సంచారము చేయవలసియున్న పశువులకు తప్పక వైద్యసహాయము కావలసియున్నది. ఇప్పటికేమియు వైద్యస హాయములేదు ఏర్పాటులు చేయబడలేదు. కొత్తగా నీయ బడిన ధనసహాయమున జిల్లాబోర్డు వారును, తాలూకాబోర్డు వారును, తగినపోట్ల కొన్ని పశువైద్యశాలలు గట్టించుట అత్యవ సరముగా నున్నది. వైద్యశాలలుగాని పశువైద్యశాలలు గాని కొత్తగా స్థానికబోర్డువారిచే నెలకొల్పబడినవారికి సంగోరు ఖర్చును దొరతనమువారిచేదమని నెలవిచ్చియున్నాడు. అందు వలన ఈ జిల్లాలోని స్థానికబోర్డులవారు సాధ్యమగుచున్న పశువై ద్యశాలలు నెలకొల్పెదమని నమ్ముచున్నాను.

ఈ జిల్లాలోని అడవులన్నియు ఆ నేకవిధములుగా విభ జించబడినవి. పొల్నాడు, పిరుకొండ నెట్టి నాడల్లులలోని మెట్టి ప్రదేశమునలి అడవులు నాలుగు విధములుగా విభజించబడి నవి. సుమద్రోత్తరములందలి అడవులు అయినద తరిగిలిలో జేర్చబడినవి. మొదటి నాలుగు తరిగిలిల అడవులలోను పశు వుల మేతకు వలయుచేయు చునులను రెవిన్యూబోర్డువారు నాలుగింతలు అధికముచేసిరి. అడవుల కాపాడుటకు ఈ యుప క్రమమునవ్యవహరింపబడుచున్నది. ఈ జిల్లాలోనున్న 521277 ఎకరములభూమిలో 458000 ఎకరములభూమి కధికరములు అయి చేయబడినవి. ఈ మడవులలో 1914-15 సంవత్సరములో మేసిన పశువులవలన రూ 81,625 ల ఆదాయము వచ్చినది. ఈ కొత్త నిబంధన లములలోనికి తెచ్చినప్పటినుండియు వసూలైన సామ్య మొత్తము నాకు తెలియదు. నాలుగు రెండు కాను. చును యల పదిరెట్లధికముజేసినను డెల్టాభూములు నీటియంపుడులో నున్నప్పుడు రయతులు తమపశువుల నీయడవులలోనే తప్పక మేసించవలసి యున్నాడు. పశువుల ఆహారములకు వేరుగ ఆధారము లేకుండుట వలన నావేదకాపులంతయు వున్నైన భరింపవలసి యున్నాడు. ఈ సుముల నిధికముజేసిన పశువులసంఖ్య తగ్గునని స్థానిక దొరతనమువారి అభిప్రాయముననున్నారేమో గాని ప్రస్తుత నీతిగతులబట్టి పశు వుల కిదిరాధారమేదియు లేనందున ఆ ముద్యమములను నే లా భమురాబాలను. ఈ సమస్యను చర్చలో కి డెమ్మకు కారంభిం పగా కాబో నుత్తము నానివేసిరి. కాని కొలనీ కాలువలలోనే నేసినంగతిని దొరతనము వారికి తెలిప నుద్దేశించుచున్నాను.

భూములు లేనివాడు.

ఈ కాస్పర్శతో నేను చెప్పవలయుననిన మరెయొక ముఖ్యసంగతి దరభావము నిబంధనల మార్పులకు సంబంధించి యున్నది.

ప్రస్తుతనిబంధనల ప్రకారము ఇదివరలో భూస్వాములు కాని వారు దరభావమునై నైనను భూములు సంపాదించుకొన గూడదు. అందువలన తక్కువ జాతులవారును పేదవారును ఇప్పుడు భూముల సంపాదించుకొన లేకున్నాడు. కానననిర్మాణ సభలో చర్చించబడు తీర్మానముల ననుసరించియుండు ఇట్టి యభిప్రాయముల మూలమున జిల్లా కాస్పర్శవారు ప్రజలయొ క్క ఉద్దేశములను దొరతనమువారికి తెలిపిన అనియమముల గూర్చిగా అలోచించి చుండి తీర్మానము జేయుట కిట్టిజిల్లా కాస్పర్శను అభిప్రాయములు దొరతనమువారికి మిక్కిలి సహ కాములుగా నుండగలవు గావున ఈయంశమును గూర్చి మనము జిల్లా కాస్పర్శనులో బాగా చర్చించవలసియున్నదని కాస్పర్శ గారు తెలియజేసిరి.

దేశీయతంత్రీ వార్తలు

జర్మనీ దేశీయతంత్రీ వార్తలు.

అలహాబాద్ మే 24:— అలహాబాద్ అసెంబ్లీలో భూమి రంజుకు గా చాలకామయ్యుండే యుండి కొత్తగా నాథులముఖా నోక బంగారాకట్టించెను. ఎల్. ఆంజెల్స్ రను అరుక జర్మనీ దేశీయతంత్రీ వార్తలు వాణి భార్యము అసలముఖాన బ్రూయర్ కంపెనీ వారికి దొంగిలించెను. అలహాబాద్ బంగారాకట్టలు బాధి వారు సాహసానున్న జిల్లా కోర్టులో నాథులముఖాన దావా తెచ్చిరి. ప్రతివాది వారి క్షత్రు దేశీయతంత్రీ వార్తలు వారి వారి దావాను (బిటి) పరిపాలనలో నాథులముఖాన విచారింపగూడదని వాదించెను. అంతట జడ్జి ఫోరెన్ గారి పేరున కొట్టివేసి భార్య ఆంగ్లేయత్రీయగుటవలన నామేతమాత్రమందిరి. ఆ సాహసానుచారిని చెప్పి దావా కొట్టివేసెను. అలహాబాద్ గూడ కేసు కొట్టివేయబడెను.

సామ్రాజ్యదినము ఉత్సవములు.

బెంగళూరు మే 24:— సామ్రాజ్యదిన ఉత్సవములు జరుగుతున్నప్పుడు యూరప్ లియను శ్రీ పురుషులు. భారతీయ శ్రీ పురుషులు విశేషముగా కచ్చిరి. హంట్స్ పటాలమువారి ల్యాండుస్ దక్షిణయిండియా “బాయ్స్ స్కూల్స్” పటాలము కమిషనరు కమిషనరీ. కె. వేకరుగారి యధికారము క్రింద “బాయ్స్ స్కూల్స్”ను “గర్ల్స్ స్కూల్స్”ను గలసి కచ్చి న పాఠశాలను వికీరియా మహారాజీ పటాలము కేగిరి. తమ దేశీయ కొలుకు ప్రాణముల గోల్పోయిన నైపుల యొక్కయు నావికులయొక్కయు భావకారము పూర్వకంబులంబడినది. మామూలు పాటలన్నియు ముగిసిన పిదప లెఫ్టినెంట్ కర్నల్ జాన్స్ గారు సామ్రాజ్యదినమున భావకమునకు దెచ్చుచు కొంతకాలము మాట్లాడిరి. దాక్షిణ్య బోల్డే జిగారును, నెంటుమార్క్స్ చాన్సెలరుగారును గూడ కొంత కాలము మాట్లాడిరి.

బొంబాయి మే 24:— సామ్రాజ్యదిన ఉత్సవములను దొరతనముగారియొక్కయు, ప్రజలయొక్కయు బహిరంగపు కట్టడముల వైపు “యూనియన్ బాక్” వాల్టర్ లెవరుమండే ను. సగరమునందు ప్రభావశాలిని కర్నాలముల లాక వాని నోకటి మించుటలు వాల్టర్ లాగట్టిరి. బొంబాయి బహుళము సంతము ముగిసినది. కొత్తపు మాన్యుటలూని భారతీయ కర్నాలము విజయల వాల్టర్ లాగట్టిరి. జరే బాగ్ లో కొందరు హిందువులు హిందూ కాలక్షేపముగా వించిరి గాయములు కలిగిన నైపులను విందులు చేయబడినది. హిందూలూని స్త్రీలకు పడవలకు అన్నిటికి యూనియన్ బాక్ కెండాలు కట్టబడినది.

నాగపూరు మే 24:— నైపులలోని వాల్టర్ లెవరులు, కేడెట్లు, పోస్టు, విద్యార్థులు, విద్యార్థిణులు గలసి గొప్ప యుత్సవము చేసిరి. జనరలు థాక్ టెలుగారు గంభీరపశ్చాత్తమును గావించిరి. తరువాత మాన్యుటల విద్యార్థులు అందఱుగలసి వాల్టర్ లెవరుల పాసి మామూలుల వాల్టర్ లాగట్టిరి. కర్తావ్యముల చేసిరి. సర్ జేమ్స్ గారు, మెప్స్ ను కర్నాల జనరలు మే గార్లు ఉత్సవములను సాగించిరి.

కలకత్తా మే 24:— కలకత్తా సాయంకాలమున బాగా భావన సభలో నోకపర్వపు నియమములకు కలకత్తా పాలక సంఘముగా రోక సభగావించిరి. బాబు రామరెడ్డి బాబు గారును, జే. వేంద్రచంద్రమూను బహద్రులు గారును పర్వతను గోరి. జే. వేంద్ర చంద్రమూను బహద్రులు గారు చెప్పుకొనబడిరి.

కలకత్తాలో నీరునాననే ప్రధమ కర్నాలము సామ్రాజ్యదిన ఉత్సవము జరుపబడినది. నదిలో నన్ను పడవలన్నియు యూనియన్ బాక్ పతాకములతో సలంకరింపబడినవి. నెంటు పాల్స్ కెఫెట్రీలలో వాదనము ప్రత్యేక ప్రార్థనలు గావించబడినవి. ఈవియు సాయంకాల ప్రార్థనా సమయమున రెరెండు కేసుల ప్రాజెక్టులు ఉద్ధృతముల పడినవి.

అలహాబాద్ మే 24:— అలహాబాద్ నేటిదినము సామ్రాజ్యదిన ఉత్సవము బాగుగా జరిగినది. పంజాబు వలెంటియరు ఫిరంగిబటాలము లొక్కయొక్క తుపాకులు గాల్చినవి. మాన్యుటల కట్టడముల వైపు, సామ్రాజ్యదిన యూనియన్ బాక్ పతాకములు కట్టబడినవి. సగరమునందలి విద్యార్థులు వైక ప్రార్థనల చేసి (బిటి) పరిపాలనను గోరి.

ప్రారంభము బహుమానము.

కలకత్తా మే 24:— బిటి పరిపాలనను గోరి. దేశదేశీయతంత్రీ వార్తలు మే. సి. ప్రాస గారు ఒక పదం లిఖక

బిటి అంజెల్స్ ప్రయాణము ముగిసిపోవుచుండగా నీడుకొని పోయి ఒక ప్రయాణము పూర్తిగా గావించిన వారికి రాములు హ్యూమెను సైటివా రోక బహుమానము నొసగిరి.

సర్ ఆర్థు బేరెట్టు గారు.

అలహాబాద్ మే 24:— భారతీయోత్తర నైపులముల లెఫ్టినెంట్ జనరలు సర్ ఆర్థు బేరెట్టు గారు అధికారిగా నియమింపబడిరి.

టి. జె. ఓ. డాన్లెలు గారు.

అలహాబాద్ మే 24:— నైపుల జనరలు టి. జె. ఓ. డాన్లె ఆర్. ఎ. ఎమ్. ఎస్. గారు ఇండియా మెడికల్ సర్వీసు డైరెక్టరుగా నియమింపబడిరి. సర్ పార్టీల్యూకింగు గారు వారి స్థానమున ఇండియా మెడికల్ డైరెక్టరు జనరలు గా నియమింపబడిరి.

హిందూ లా.

ఒక మాన్యుటలము. ప్రీత్ కాన్సుల తీర్మానము.

నాగపూరు మే 24:— హిందూదేశపు తన భర్త లెఫ్టినెంట్ విభక్త ల్యాండ్ మే. భర్త ముల జానం తరము న గూడ నడిపించి ఆస్తిని పొందు హక్కు ఉన్నదా లేదా? అను అంశము ఈ వ్యాజ్యములో ప్రీత్ కాన్సుల వారిచే తీర్మానింపబడినది. తమ యాన్టీక రేపరు రావలసిన భాగమును విభజింపవలసివడెను 1908 వ సంవత్సరములో హిందూ తాలాకులే గారు తన సోదరుల వై నోక వ్యాజ్యము తెచ్చెను. దావాదారులకు మార్గము 1818 లో పూర్తయి విజయగతిని ముగిసి. ఆ వ్యాజ్యము జిల్లా కోర్టులో నుండగనే వాది చనిపోయెను. అందువలన దావా విచారణ వాసి కేసు వలదుము. భర్త దావా నడపుటకు తన హక్కు ఇయ్యవలయు ననియు వాది భార్య ముఖామూల్ గిజాభాయి కోర్టువారి కొక దరఖాస్తు నంపెను. ప్రతివాదులు దాని వాల్టర్ లెవరి; కాని జిల్లా జడ్జికి అదరభావముతో కొరక ప్రకారము భర్త పేర నా వ్యాజ్యము భార్య ననుసరమైన తీర్మానించెను. అంతట ప్రతివాదులు తీర్మానము రద్దుపరచునని నదిని జూడిషియల్ కమిషనరు కోర్టున కేసు చేయగా ఆదవానికి హక్కులేదని చెప్పి ఆ కోర్టువారు క్రిందికోర్టువారి తీర్మానమును రద్దుపరచిరి. అంతట వాది భార్య ప్రిత్ కాన్సులకు కేసులు చేయగా వారు జిల్లా కోర్టువారి తీర్మానమున కొప్పుకొనిరి.

కలకత్తా వాత్సల్య నిధి.

కలకత్తా మే 25:— 1908 వ సంవత్సరములో కలకత్తా సగరమున స్థాపించబడిన వాత్సల్య నిధి తాలూకు రూ. 58,080 లు యొక్క ప్రభువారి కర్నాల, రూ. 10000 లు కోకా ధ్యక్షునికర్నాల ఉన్నటుల తెలియజెప్పెను. ఆవిధి యధికారుల సంఘము వాత్సల్య నిధి సంఘములకు రిజిస్టరు చేయబడినది. పారిశ్రామిక విద్యను, పరిశ్రమలను అధికము చేయవలయునని ఉద్దేశించి సంఘమువారు కొలది కాలములోనే వారి యుద్దేశముల పూర్తింబింప నిశ్చయించినారు.

పదునొకండుగురు మృతిమొందుట.

కలకత్తా మే 24:— సుందరబంధు దీప్తులూ క్రిందటి సోమవారము 19 గంటలకు 18 ఉరుపనివాల్లు ఒక పడవలో కూర్చుండి బాష్పధూరినదిగా దాటుచుండగా పడవ తిరుగుబడి ముగిసిపోయినది. ఆ సమయమునకు సాల్వేషుల నైకోద్యోకులు వెంటనే కేరొక పడవను వారి సంగతుల కొరకు తీసికొనిపోయిరి. కాని ప్రవాహము మిక్కిలి తక్కినందున పడవ వారి కేరొక సమయము వాటిల్లుట ముగిసెను. మొత్తము 7 ఉరుపనివాం (సుమాత్రీలు) పరమేశ్వరింబడిరి. పడవ వారిలో గూడ తక్కిన వారు మృతులై.

కల్కరణ పంకము.

వెబ్బలు కలిగిన నైపులు.

బొంబాయి మే 24:— కల్కరణ పంకము వెబ్బలు కలిగిన అనేకమంది నైపుల లిఖక బాధ పడుచున్నాడు. వారి కన్ని బాధలకన్న అకలివాద ఎక్కువగా నున్నది. ఈ దినముననే “మెయ్యి అఫ్ ఇండియా” సత్త్రికా ప్రతినిధి వారిని వాడుటకు బో. ఎ. ఎ. సంగతుల తెలిసికొనినవి. అందఱును గూడ జనరలు బొంబాయి గారి గూర్చి గోల్పోగా మచ్చుటించిరి. రక్షణకు వచ్చి నైపుల నామేతము బ్రయాణించిన

యెడల శత్రువు గట్టణమున గుండ వన్నము గురించుమని యొకడు చెప్పెను. జనరలు బొంబాయి గారట్టి సమయములలో నైపులు కోర్కొన్నిని రక్షణ మురుట. సావకాశ మైనపుడెల్ల జనరలుగారు వారియొద్దకిబోయి భలాసాగా యుండవలసివదని హెచ్చరించుట! కనిస్తాంటునోపిలును పట్టుకొనివేదవ నోకటి రెండుదినములలో బొంబాయి గారు కల్కరణ పంకమును విడదినటుల నోచుచున్నది. ఆహారవిషయమును గూర్చి హిందువులు గుట్టపుమాంసములను తినినపుడు ముగట వలన యూరప్ లియను గుట్టపుమాంసమును, గాడిదమాంసమును వారే తిని హిందువులకొరకు సంచించుమాంసము విడదయంబడినా రట్టి! బియ్యము మొదలగునవి హిందువులకే ఉపయోగకరములైనా, ప్రతి నైపుడును చాగవన కల్లపుడెల్లల దేవునియందలియే వేరొకడు కట్టించెను. ఒక చుట్టుల పెట్టె రూ. 250 లకు విక్రయింపబడుచున్నది. “ప్రీత్ కాన్సుల సిగరెట్టు” టిన్ రూ. 61 లు భరగతిని ముగిసి. అరబ్బి బిడియ సాధారణముగా రూ. 1-8-0 లు చొప్పున అమ్మబడుచున్నవి.

సర్ జే. జే. వి. గారు:— సర్ జే. జే. వి. గారి ఆరోగ్యము అనుదినమును మంచి స్థితికి వచ్చుచున్నదిగాని ఆమె చాలా కాలము అలసటను అనుభవించుచున్నదిగా నుండెను.

యొద్ద సమాచారములు.

సిల్వా, మే 24:— హిందూదేశపు మంత్రిగా క్రింది వార్తలు వచ్చుచున్నాడు:— మెహతామియూలో టిగ్రిసు నదిమీద రహస్య ఆంగ్ల నైపులము కలిసికొనుట ప్రతివారికిని తప్పకరముగా నున్నది. కలు పట్టణము నైపులకు తిరిగి నేలలు కట్టెనున్నది. మెహతామియూ రహస్యవారు కట్టెనునే యున్నాడు. ఈ రేమియూ సరస్సుకు దక్షిణమున నున్న మక్కిజానువారు పట్టుకొని బానుకుట్టెరి. బాను మక్కిజాను నైపులభాగమున కి మైక్కిలూ నున్నది.

18 వ తేదీన క్షత్రువులు పట్టుకొనిన వివిధ పట్టణముల సారంగమును ఆంగ్లేయులు తిరిగి పట్టుకొనిరి. హూబ్బు ప్రాంతమునందు ఆంగ్లేయులొక గదిని పోల్చి గాదినను నొక్కదిన కలుగును పట్టుకొనిరి. చాలవోట్ల క్షత్రువులు ముట్టడించగా వారు వెనుకకు గొట్టివేసిరి.

వెర్నసుమట్టు తీవ్రతగా యుద్ధము జరుగుచున్నది. 20 వ తేదీన జర్మనులు తీవ్రతగా నైపులకు దూరించి మార్గములో దిట్టముగా చాల నైపులము తో మాట్లాడిరి. వారు మొదటి కందకములో ప్రవేశించి కొంతకాలము యుద్ధంబరి. పరాము వారు వారి నెదిరించి చాలవచ్చునో తిరిగి వేసిరి. ఇది తూర్పు భాగమున జరిగిన కథ. పడమటను వారు వృథాగా యెదిరించి యెదిరించి మొదటికందకములోని కొంతభాగము పట్టుకొనిరి. రాత్రి జర్మనులెదిరించుచునే యుండిరి. మార్గమున తూర్పు నచేసిని యెల్లములొక సాగలేదు. పడమట భాగమున మాత్రము మొదటి కందకమును పట్టుకొని గలిగిరి. అవశ్యము అడవి మూలమునందు మధ్య పగలంతయు యుద్ధము జరిగినది. ఎనెను నుండి హిందూలకు వాల్టర్ లొడ్డుమీద పరామువారు యెదిరించి రెండు జర్మనుల కందకములను పట్టుకొని 28 వ కొండకు దక్షిణమున జర్మనులు పట్టుకొనిన కందకముల నున్న గు వానివి, ఫిరంగులతో బాదిధ్యమును చేసిరి. 18 వ తేదీన మార్గము పడమటి చరయలమీద జర్మనులు తీవ్రతగా పడవ పరామువారు బాంబులను వేసి యెదిరించుచు ఫిరంగులనుండి అగ్ని వర్షము దురించియు ముందుకు రావలెదో చేసిరి. హిందూలము త్యాగిలను పరామువారు పట్టుకొనిరి. పడమటిరంగమును విమాన యుద్ధములు చాల జరిగినవి.

ఆస్ట్రీయాలోని జోయ యుద్ధము చేయుచునే యున్నాడు. కాని ఆస్ట్రీయలందును ఇటలీవారు చెక్కుచెదరకుండ కాచుకొనుచున్నాడు. బోస్నియాలోని జోయకు వరాతి నేలలో నుట్టడించగా తీవ్రముగా యుద్ధము చేసి ఇటలీవారు వారిని చాల వచ్చునో వెనుకకు గొట్టిరి.

కుక్రి వారమురాత్రి క్షత్రువుల వాకామినము కంట్లు తీరమున బొంబులను వేయగ, ఒక పట్టణములో కొంత జనవచ్చు కలిగినది. క్షత్రువులము ధ్వంసము చేయబడినది.

ఇటలీ

ప్రీత్ కాన్సుల విద్రోహములు.

రోము మే 23:— రోములోని ప్రజలు ప్రభుత్వ కేరాయలై యున్నాడు. విద్రోహము దీనిమీద పడగా ప్రీత్ కాన్సుల నుండి నైపులను వేసింది వారిని పిడించి ఇటలీవారు కలిమి చేసిరి. విద్రోహము సామగ్రిని ఖండించు రగట్టి పాది పోయిరి.

విషయములు	
భాగ్యము-మాతృక	2
25-3 గంటలకు ఉండల సభ	3-4
నేతలు తరిగివార్తలు	5
5 గంటలకు ఉండల సభ	6
ఇండియా ప్రభుత్వపు బిల్లు, బిల్లు	7
విద్యుత్తు-సంకల్పము	8-9
సత్రువులవార్తలు	10
ఇంగ్లీషు తరిగివార్తలు	11-12
రైతుల తాగునీరు, గురువారము	13
వివిధ విషయములు	14

ఆంధ్ర సత్రిక

1916 వ సం॥ మే 30 25వ తేది

బుధ వారము

గుంటూరు మండల సభ.

నేటిదినము తెనాలిపురమున ఇరువదియైదవ గుంటూరు మండలసభ కా॥ రావు హదూరు మోచర్ల గామచంద్రరావు వంతులుగారి యాజమాన్యముక్రింద మహాత్మాహమున సమావేశమై నది. రామచంద్రరావుగారి యుపన్యాసమునందలి ముఖ్యవిషయములను ముగియించుకొని పట్టించివారము. ఇటీవలనేవీరు ఆంధ్రమహాసభాధికత్వమువహించినవాడగుటచేతను అచ్చట ఆంధ్రోద్యమమును గురించి విపులముగా చెప్పిన వారగుటచేతను నేటిదినము వీరసంగతిని అంత హెచ్చుగా చర్చింపలేదు. చర్చించవలసిన యవసరమును లేదు. అయిన వీరు చెప్పిన కొద్ది మాటలలోనే ఎప్పటికీతిగా మెత్తం దనము చూపుటలో తృప్తి నందః రాష్ట్రవిషయమున దత్తమండలములలో సభిప్రాయభేదములుండకమానవనియు అచ్చటను మరియితర ప్రాంతములలోను ఇంకను ఉద్యమపక్షముగా నెంతయో పని జరుగవలసియున్న దనియు వాక్రుచ్చిరి. దత్తమండలములలో సభిప్రాయభేదములుండక మానవనుటయందు విశిష్ట మేమియో మాకు స్పష్ట మగుచుండ లేదు. ఇతర మండలములలో సభిప్రాయభేదము లేదనియో? ఇది కాజాలదే. రామచంద్రరావు గారే రాష్ట్ర విషయమున సభిప్రాయభేద మున్నవారుగా గనిపించుచున్నారే. అయిన దత్తమండలములు మొత్తముగా ఈ విషయమున భేదపడుచున్నవని రామచంద్రరావుగారి వాదమా? తాము సంపూర్ణముగా ఆంధ్ర రాష్ట్ర వాదులలో నేకీభవించు గావున దత్తమండలముల మాట యెంతి ప్రస్తుతమునకు నడ్డము వైచి తప్పించుకొంద మని రామచంద్రరావుగారి మాటలు పల్కిరా యను ననుమానము కలుగు చున్నది. ఇట్టి పద్ధతి నాయకు లవలంబించుట శ్లాఘనీయ మగు పని యని వారైనను సమ్యుతింప జాలరు. ఆంధ్రోద్యమముపట్ల ఆంధ్రరాష్ట్రముపట్ల దత్తమండలములలో గుంటూరుజిల్లాలోను కృష్ణజిల్లాలోను కాన్పించునంత యుత్సాహము కాన్పించక పోవచ్చును. ఇతర సమస్యలలో మాత్రము కాన్పించుచున్నదా. దేశీయ మహాసభోద్దేశముల పట్ల విన కాన్పించుచున్నదా. కారణము దత్త

మండలములలో ఉత్సాహము లేకపోవుట కాదు. విషయము తెలియకపోవుటయు ననరాదు. దత్తమండలములకు గల యానుకూలభావములు ఆ మండలములలో గల సహజసాధన భావములు కానివి. ఇవి ఇతిరవిషయములలో నెంత బలవంతములలో ఆంధ్రోద్యమవిషయము లలోను అంతే బలవంతములు. వీరిని పాటించక దత్తమండలములు ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు వ్యతిరేక మనుట నోవ్యాప్తదము. ఇతర మండలములలో ఆంధ్ర రాష్ట్రము విషయమున విభేదము లున్నయట్లులే, కృష్ణా మండలమున నే విభేదములున్నయట్లులే, దత్తమండలములను విభేదము లున్నవి. అందుచేత దత్తమండలములకు మాత్రము అయిష్ట మాగోపించుట ధ్రువ. ఇతర విధముల దత్తమండలములకు మహాత్మాగారి మునస్సిన కా॥ కేశవ స్వామిగారు తమో నేకీభవించినంత మాత్రమున వారు దత్తమండలముల యభిప్రాయ మిది యని స్పష్టముగా నెక్కడను చెప్పి యుండకన్నను రామచంద్రరావు గారు తమ మాట బలపరచి కొనుటకు దత్తమండలములపై బరువు వైవ జూపుట వారి కెట్లు సోచుచున్నదో కాని మాకు న్యాయముగా జోచలేదు కా॥ రామచంద్రరావుగారు తమ యుపన్యాసముననే తామే జిల్లా సమావేశములు మున్నగు వానిని గురించి మొదటి పేజీలలో చెప్పిన మాటలను ఆంధ్రోద్యమమువద్దకు వచ్చు నప్పటికి మరచిపోయి యుండుట చిత్రము

ఇట్టి యుపక్రమము లెల్లమును పరిచామన నన్నయో యవస్థ నతిమించవలసి వున్నది. ఇది మొదట పరిచామనాదులనున్నది. ఉక్తియ మభివృద్ధియొక్కెల్లనీయన పూర్వముగా ననుమానితమై, తీరస్కృతమై, పాక్షికముగా నంగీకృతమగుచున్నది. ఉక్తియొద్దేశము భృతచేత క్రితమగుచున్నది. కుదకు ఉక్తియభిప్రాయములు కొంచెమయమిమగా నంగీకృతము లగుచున్నవి.

కా॥ రామచంద్ర రావు గారిచేతయం దాంధ్రరాష్ట్రోద్యమ మేయవస్థయందున్నదో ఆలోచించుట యవసరము పరిహసితమును తీరస్కృతమును రెండును గాదనుట స్పష్టము. అనుమాన పాక్షికంగాకారముల వెనగొను చున్నట్లు మా యూహకు దట్టించున్నది. ఇదియు సుభనూనకమే కాదు! రామచంద్ర రావు గారు మాత్రము సహజ పరిస్థితులను తప్పించుకొన గలరా? వీరి యుపన్యాసమున తక్కుంగల భాగమున వీరు న్యాయవాదుల ప్రజాహితీచరణమును సమర్థించు పట్టును కృష్ణా గోదావరుల వరకైనను మండలసమావేశములు రైతుల సమావేశములని పూటించు కట్టును పోగా మిగతయెల్లము మండలసమన్వయకే ముఖ్యముగా వివిధయోగించినారు. క్రొత్తవారలు క్రొత్త ఏర్పాటులను గురించి చెప్పబలో వీరు విభేదముగా జిల్లా యధికారుల 'యంత్రమయత్య' మగు విరంకు శాధికారముచేత గలుగు నష్టములను చూపించినారు. క్రొత్తవారలు క్రొత్త ఏర్పాటుల బాధ గోదావరి మండలములను కలిగినది. అచ్చట కొంత యాంబోశనమీద డి. సి. డబ్లియు ఇలాఖా వాసును రివిన్యూవారును కలిసి ఉపక్రమవిచారణలు చేయునట్లును రైతులు ఆక్షేపణలు చెప్పుకొనుటకు తగిన వ్యవధి ఇచ్చునట్లును కొంతవిచారణమీద గాని విషయనిర్ణయము కానట్లును పన్ని ప్రభుత్వమువారు కొంత బాధానివారణ

కావించినారు. గోదావరిలో జరిగిన ఏర్పాటు కృష్ణా గుంటూరులకు జరుగలేదు. రామచంద్రరావుగారు చెప్పరీతిని కలెక్టరు పదవీర క్తమునందే నిరంతరత్వము ప్రవహించు నట్లున్నది. రైతుల బాగోగులు రైతుల నడిగి తెలిసికొనుట వారి కారవమునకు తక్కువ. మరల ఆంబోశనమీద 1915 సెప్టెంబరులో గోదావరి పద్ధతి కృష్ణలోను ప్రయత్నింప నిర్ణయించిరి. అయిన నక్కడికి నగము కృష్ణామండలము క్రొత్తపద్ధతి క్రిందికి వచ్చినది. దాని కేమి ముక్తి యని మన ప్రతినిధు లడుగగా మన ప్రభుత్వమువారు మరల తా మా విషయ మూచించుజాల రనియు కష్ట మనుభవించు ప్రతి రైతు తెలుపుకొనినచో విచారించు మనియు నని నారట ఇది ఇప్పటి స్థితి యని వర్ణించి రైతుకు నీటి నసతి పంపిణీలో కలుకుబడి యుండుటకై తాము తెచ్చిన బిల్లును గురించి ముచ్చటించి కొన్ని చిన్న కాలువలను రైతుల యధికారమున నుంచి ప్రభుత్వమువారు ప్రయోగము చేయనెంచినది రామచంద్రరావు గారు తెలిపిరి. ఇందుకు రయితులు సంతసించు రనుటకు సందియము లేదు. రామచంద్రరావు గారి బిల్లు సరియైన మార్గము ననుసరించునదియు సత్వివసర మైనదియు ననుటకు సందేహము లేదు. గడిచేరిన నిరంకుశాధికారుల 'యంత్రత్వ'ముచే కలుగు నష్టముకంటె ప్రభుత్వవ్యవస్థలో ప్రజా యాజమాన్యముచే గలుగు నష్టము లెంతో యెక్కువ యుండబోవు! కావున ఒక్కప్రయోగము ప్రయోగముచేసి ఇక్కడి భావము వచ్చినది అక్కడ లోపము వచ్చినది యని కా॥ రామచంద్రరావు గారి యుపక్రమమును ప్రోసివేయక పూర్వక ప్రభుత్వాధికారులు కలెక్టరు రామచంద్రరావు గారి నిదర్శమును ముందు పెట్టుకొని న్యాయపక్ష సంబంధియగు ధైర్యముతో ప్రవర్తించుట గాకయని కోరుచున్నాము. దొంగ కాలువల సందర్భమునను మేతరీసుము పెంపుదల సందర్భమునను రెండును కా॥ రామచంద్రరావు గారు పల్కిన వాక్యములను ఆయా సంబంధోద్యోగులు గమనింపవలసి యున్నారు. దొంగ కాలువల ప్రత్యేకము జాప్యము వలన గాని జాప్యమువలన గాని ఏర్పరచుకొనవని గావు. ఉత్తరువుల ననుసరించియు ఉత్తరువులు లేకయు అనేక విధములుగా నేర్పడినవి. ఇవి సర్వప్రజాను కూలమునకు హాటంకములు కానంతికాలము వీరిని దూష్యులలోంచి విప్పి వై అవరాధములు వైచుట న్యాయము గాదు. రైతు వంతెనలు గట్టియు మరి ఇతర విధములను దొంగ కాలువల యనానుకూల్య మితరులకు లేకుండ చేయునేని ఇంకను నతనిని చిక్కుల బెట్టుట న్యాయముగా నుండదు. ఈ సంగతియే రామచంద్ర రావుగారు చెప్పినారు. పశువుల మేత విషయములను రైలు హెచ్చించుటకు గల కారణము అడవిలో మేయబోవు పశువుల సంఖ్య తగ్గవలయు ననియే. పశువులను మేపుటకు గుంటూరు జిల్లాలో వేరుపాయములు లేవనియు ఎక్కరైలు రుసుము హెచ్చించినను రైతు ఇచ్చుకొనక తప్పదనియు రామచంద్రరావు గారి వాదము. జిల్లాజిల్లాలో నీవాదము తప్పున గల యధికారియైనను మండలాల డని మా నమ్మకము. కావున ఇట్టిజిల్లాలో రుసుము అందురైలు

అందుకే చీకటి అయిన అటవీ ప్రాంతాల్లో పెట్టు కొని విధికి తలయొగ్గవలసిన రైతులవద్ద విశేషము ద్రవ్యములాగుట తప్ప వేరుకాజాలదు. స్థానిక ప్రభుత్వమువారు చక్కగా నాలోచింతురు గాక యని కోరుచున్నాము. కా॥ కేశవశిల్పిగారు ఆంధ్రముం డలములలో నుండగిన సాంకేతిక కళాశాల ఆర్థిక కాధారముల సంబంధమున చేసిన ప్రసంగమును గురించియు కా॥ చిదంబరవాధ మొదల్యారుగారు జిల్లాబోర్డులరద్దుచేయవలసినదని చేసిన ప్రసంగమును గురించియు రామచంద్రారావుగారు చేసిన విచార్య మిక్కిలి సమంజసము. దమ్మిడికి గతిలేని స్థితిలో ఆంధ్ర జిల్లాబోర్డులు ఉత్తమ సాంకేతిక కళాశాల లను నిర్వహించుకొనుట గాని తాలూకాబోర్డుల మాత్రముతో జిల్లామొత్తపుక్షేమము సురక్షిత మగుట కాని రెండును కల్గలే!

ఇండియా ప్రభుత్వపు బిల్లు.

ఆంగ్లప్రభుత్వపు నల్లలో ఇండియా ప్రభు త్వపు బిల్లు రెండవవర్గాయము చదువబడినది. ఆ బిల్లు ఇప్పటికి ఈ దేశము ప్రకటితము కాలేదు. అందులో ఏమిటదో ఏమిలేదో రాజ్యాంగసభలో జరుగు విమర్శల ద్వారాకో బయటపడినట్లే గాని బయటపడినంతవరకే తప్ప తెలిసికొనుటకు ముకు వీలులేదు. ఇది యుద్ధసమయము. వివాదములు పెంచు సంగతు లెవ్వయు నివ్వరాదని ఎల్లరి ప్రతీతి. అయినను హైందవ ప్రభుత్వపార్లమెంటు నిర్ణయించు శాసనమును ప్రవేశపెట్టి ఆశాసన మున పులియుండునో పుటయుండునో హైంపు లకు చెందక వారి ఆభిప్రాయములు ప్రకటింప లగుటకు నైన వ్యవధి యియ్యక ఆంగ్లప్రభుత్వ లోని పెద్దనుచుమ్ములు హైంకవాభిప్రాయ ము తామే దివ్యదృష్టియై యిప్పుచుండుట ఇరువదియవ శతాబ్దపు జతము. ఇంగ్లండు ప్రభుత్వగారు ముట్టి దినము ఈ బిల్లు రెండవవర్గాయము ప్రభువుల సభలో జరువబడునప్పుడు ఉపన్యాసము చేసిరి. హైందవసైనిక పౌర ప్రాధ్యోగములకు బ్రతిష్ఠపరగ కాలలో జన్మించినవారే గాక స్వదేశసంస్థానముల వారును ఇండియా పరిసరభూములవారును అర్హు లని తెలియజేయు క్రొత్తమార్పును గురించి చెప్పుచు మన ప్రభుత్వగారు ఇది హైందవాభివృద్ధి సూచన యనియు హైందవుల యామోహమునకు తప్పుక భాజనముగునియునుడిచిరి. ఈమార్పునప్పుడు ఏ హైందవదేశీయమహాసభ కోరియుండెనో ప్రభువు గారు చెప్పియుండిన బాగుండును. స్వదేశ సంస్థాన ములు ప్రత్యేక రాష్ట్రములుగా గణించునప్పుడువాని యెడలను వరస్సంసమావర్త్య సంధు లేర్పరచుకొని పనిచేయుట సక్రమమార్గము. పోంతు. స్వదేశ సంస్థానప్రజలు మావారే కావున వారు మమ్ము లనుగోవారి సంస్థాన లలోనికి రానిచ్చినను తరును గొట్టినను వారి నంగీకరింపి మనుకొందము. పరిసర భూములవా రెవ్వరు? ఇంగ్లండు ప్రభుత్వగారు నేనాళినును మూత్రము పేర్కొనిరి. గవర్నరు జనరలు గారు తలపెట్టినయెడల అఫ్రిడిలు పనికిరాక పోదురా? ఈమార్పు హైందవుల కెన్ని యపర్యము లను తేరాదు? ఇది హైందవాభివృద్ధికి మార్గమా? హైందవప్రాంత్య మార్గమా? మనకు సాయము చేయు మిత్రులకు ప్రత్యుపకృతిచేయు మార్గము లెన్ని లేవు. హైందవభూమిలో నుద్యోగములిచ్చుట చేతనేనా ఆ ప్రత్యుపకృతి చేయవలెను? అట్లు చేసినయెడల ఉన్న స్వల్పానకూలములలో హైంద వులకు కొన్ని నిరోధితములు కాలేనా? హైందవు

లే మార్పు నామోదింతు రనుట ఎట్టి సాహసము? మరియొక మార్పు ఇంగ్లండును ప్రభువు పేర్కొని నది కలదు. మన స్థానికప్రభుత్వ కార్యవిర్వాహక సభ్యులలో పేరంజిన బ్యాంకులతో వర్తకునో ఓరు మించుకొనుట కిప్పుడు అనుకూలములు లేవట. ముందున కీ శా సన ము వలన అనుకూలములు కలుగునట. అనుకూలము లే మి యే ర్పరు ప బడినప్పు మా యెదుట గల వార్తచే తెలియ వచ్చుటలేదు. ప్రస్తుతము ఉద్యోగము అయిదేం డ్లకే వ్యాపించుచున్నది. విరతిభృతి లేదు. ఈయ నానుకూలములను తొలగించినారని యూహింప వలసి యున్నాము. పార్లమెంటు వ్యాపారాభివృద్ధి హైందవభూమిలో కానున్నదట. అందుచేత నీ మార్పు లాభకర మట. మిక్కిలి సంతోషము. కాని చేయబడిన మార్పు ఏ పాశ్చాత్యవర్తకునకో సంవత్సరముల కాలది వేల రూప్యము లిప్పించు టకు ననువైనది యెవరో నేమి ఫలము? హైం దవు లెట్లు తృప్తులు కాగలరు? మరియొక్క మార్పువలన ప్రభుత్వము వారిపై క్రజ యభి యోగము దెచ్చి నష్టము కట్టికొను స్వాతంత్ర్య ము కూడ పోగొట్టుబడిన దని బర్మావర్తక సంఘ మువారు ఖండనము పంపుచును మా చదువరు లు స్పందింకలరు. ఇదియు అభివృద్ధిపరమే నేమో ప్రజా స్వాతంత్ర్య పక్షమేనేమో ఇంగ్లండుప్రభువు గా రాలోచిం చి వారా? ఈ సంగతు లన్ని యాను హై దవులు విషయజ్ఞానముతో చర్చించి వచ్చుకు కదా బయల్పడును. ఏ అవకాశమును ఇయ్యక ఇంగ్లండు పభుత్వగారు ఈబిల్లు హైందవ రాజకీయాభివృద్ధికో మరెయొక మెట్టు అని వర్ణిం చి సంతోషాత్రము చది మెట్టెపోపు నని సంతో షింపు నమోయక తైతవహైందవు లెవ్వరను నీ ఇరువదియవ శతాబ్దమున లేరే. స్వకరిపాలనను హైందవులు కోరి యుద్ధము కారణముగ తీర్చుకొని దోళనవాపి వైచియుండ నీరీతిగ వీని శిశు సాయు లను తేసి వైచి వద్దతులు ఆంగ్లప్రభు సభ వా రవలంబించుట యెంతటి ఆత్మసంవేదనను నీ దేశ మున బుట్టించునో ఉదారాంగ్లహృదయము లాలో చించవలసి యున్నది. పనిలేని ప్రభుసభ్యులు హైందవభూమిపై ఇంత దయగొనకుండ నాంగ్లాభి ప్రాయము నిరోధింపబాలకి పోవుట ఈ తరుణమున ఏచారకరము.

మన సైనికవ్యయము.

మనకు సంబంధించిన ముఖ్యవిషయము లైనను ఆంగ్ల భూమిలో చక్కగా తెలియవలదు కొకవిదర్శన మిటీకల సంభవించినది. గవంతునవచ్చును. మార్మింగుపోట్లు లండనులో ప్రకటితములకు పత్రికలలో ప్రముఖము. ఆపత్రిక మన సైనికవ్యయమును గురించి వార్తాయు 18 లక్షల నగననుల నుండి ఈవ్యయము ఇరువది లక్షలకు బహుకృతముగా పెరిగిన దనియు ఆ కారణముచేత వెరుగలేదని యంగీకరింపవచ్చునని యా వార్తాయున్నదట! ఒక్కపర్యాయము సమయముకల వంక జూచినయెడల నీవాక్య మంతవత్సరమో బోధదగలద

సంవత్సరము.	కోట్లరూపాయలలో సైనికవ్యయము
1884-1885	17.05
1893-1894	23.53
1899-1900	26.14
1908-1904	27.21
1909-1910	28.06
1912-1914	29.85
1915-1916 (మదింపు)	30.25
1916-1917 (మదింపు)	34.75

మార్పుమాడేదెల్లలో సైనికవ్యయము రెట్టింపుకంటె పెక్కుకయినది. ఈమొత్తము మనదేశమున వసూలు భూమి కిక్కున మించిపోయినది. భూమికిక్కునమును రమారమి ముప్పు

దిమాడుకొట్టు. భూమికిక్కు మనదేశములో ప్రథమాదాయ ధారము. అట్టియంతయు ఒక్క సైనికవ్యయముకై పోవుట దర్భరభారమాకాదా! ఈసంగతిని మార్మింగుపోట్లుగగు గదా! ఇకమనకు వ్యాసము కలుగుటెట్లు?

హార్డింజిప్రభువు-అమెరికాపత్రిక ప్రతినిధులు.

అమెరికాపత్రికల ప్రతినిధులు హార్డింజిప్రభువుగారినుండి యభిప్రాయములను పుష్కలముగా సంపాదించుచున్నట్లు ఆ వార్తా. నేడు మరల మరెక్కడ దర్శనప్రత్యంతము ప్రకటిత మయినది. హార్డింజిప్రభువుగారు ఈభూమిలోని ఆరాచకు లనుగురించి ప్రస్తావించినారు. ఆరాచకులు అన్నారనట నిజ మట. ఒప్పకదా! ఆరాచకులకైనా హైందవవిద్యా బలము తోడుకాదట! ఏ యర్థమిది? వాదనలతో చిక్కు కొనుచున్నారట! ఆరాచకులకు జర్మను దృక్పథమాయ మంద వచ్చునట. 30 కోట్లప్రజలలో నీ యగుంట్లపై సహజమేయట! నై నితలను ఆరాచకులు తిప్పుకొనబోగా నై నితలే ప్రభుత్వ మువారికి తెలియవలదును వచ్చినారట! ఇంతకంటెను హైంద వుల కాంతిమనస్కతనను సామ్రాజ్య భక్తికిని ప్రబలతర యోగ్యతావర్తియు కావలయునా?

స్థానిక వార్తలు

కాలనూనెస్థితి. — నిన్ను నిధిస్థితి 98.8. మాత్రం ౮౮, అభివృద్ధిస్థితి 88.6 మాత్రం.

దీపములవేళ: — నేడు సాయంకాలము 6.58 గం టలకును, రేపు ఎల్లుండి 6.59 గంటలకును దీపములు వెలిగిం పకలెను.

వర పాసము: — జనవరి 1-న లేదమొదలు ఈనెల 21 వ లేదా తొల 0.08 అంగుళముల వాన గురిపినది; దామా ముమింద ఈకాలములో 2.53 అంగుళములు మురుగునెరు.

జనరలానుగ్రహి: — రజరంగరాజు కేగిన మొలెవ్వరు గారి స్థానమున లె. కర్నూలు నిబ్బట్ల గారు ప్రధాన వికిక్కుకు లాగా పోయాయటను నియోగింపక బడివారు.

వాతావరణ సూక్ష్మభము: — మనరాను పెరిగి డెన్ని పోస్తాకీనున కిమానుండి యాక్రిండి లెంతోవార్తవచ్చి నది; — వాయుసంక్షోభము కొంచె ము తర్రుతునకును పోయినది; అగ్రధా మార్చెమియు లేదు.

పోకలు: — నిన్ను సాయంకాలము హైకోర్టు కేకవ ను జడ్జి గా. ఓట్లపట్టుగారు, సుమరవరముగా విషయగర ముచోరాజుగారు, కార్పొరేషను పెరిగిడెంటు మోలో నీ గారు వారను వెలపుమింద నీలగిరికి బయలుదేలి వెళ్లిరి. నూజిడు రాజా గారు నూజిడునకు బయలుదేలి వెళ్లిరి.

ప్రభుత్వమువారి వస్తుప్రదర్శనశాల. — కే. ఆర్. హైందవ్వుగారు వెలపు దీనిననుటలే, తిరిగియు త్తరకు ప ర్యంతము హైదరాబాద్దెయిగాను మ్యాజియునుహైం తెం డెం టుగాను కని మొరగింథాలయమునకు ప్రధానాధికారిగాను పనియాయటను నియోగింపకలది వా.

గజపతిరాయవర్ధంబి. — నిన్న 24 వ లేద మహా గాలా ౪5 జి. ఎన్ గజపతిరావు, కే. సి. వి. ఇ. గారు స్వర్గ ములెడ దివము గనుక, దానిని పురస్కరించుకొని వర్ధానుగాడి సాహితా శ్రీ సీతాంబగారు 500నుండి వ్యాహ్యులకును 1000 నుండి పేదలకును తమ యనకాకల్లి జమించాకొని య నేకులకు రైతులకును అన్న దానము గావించిరి.

మరణవార్తలు: — ఈనెల 20-న లేదినో సంతమె న వారములో యద్దకు యూరోపియనులు, 6 కు యూరేషి యనులు, 4 గు హైందవ క్రైస్తవులు, 276 మంది హిందువులు, మొత్తము 380 మంది కేయంటికి 38.1 మంది చొప్పున మదరాసు సరిహద్దులో చనిపోయిరి. కడపన పని సంవత్సరములలో మొత్తముమొద 36.7 మంది చొప్పున చని పోయిరి ప్రస్తుతము చనిపోయినవారిలో 5 కు మహాత్మకము లననను 21 మంది జ్వరములవలనను, 71 మంది ఆంధ్రవాద్యము లవలనను, 288 ఇతర కారణములవలనను చనిపోయిరి.

బరోపా మహా సం గ్రామము

బ్రిటిషు మంత్రులు: బర్లాండు నాయకులతో సంప్రతించుట.

బర్లాండు రాజప్రతినిధిత్వము: బహుళ: తీసివేయనుచుట.

యన్త్రపు ఖిచ్చులు: 30 కోట్ల పానులు మంజూరగుట.

వైనిక సేవా కాసనము: ప్రభుత్వసభ యంగీకరించుట.

ఇంగ్లాండు

యన్త్రాసంతర వర్తకము

మాన్యైష్టరు వర్తక సంఘపు తీర్మానము.

లండను మే 21:—యన్త్రాసంతరము తటస్థదేశముల వారికిని మిత్రమండలిదేశముల వారికిని వర్తకము విమతము కలుగజేయు గల తేయు సాంస్కృతికముల క్రమబద్ధతదేశములకు కలుగజేయు కూడదని మాన్యైష్టరులోని వర్తకసంఘము వారు తీర్మానించిరి. యన్త్ర మైన మెంటునీ క్రమపులు తమ తేజములగా తయారచేసిన సరఫరలతో ఖాళిము నింపి జేయబడదు, క్రమపుల ప్రాముఖ్యమును దగ్గించుటను తగిన కట్టుదిట్టములను చేయవలసిన దని కూడ తీర్మానించిరి. 1801 నుండి సభ్యులు వోటియ్యలేదు.

సర్ జేమ్సు విలి కాక్సు.

లండను మే 21:—లాంక షైర్ లూయసునకు సర్ జేమ్సు విలి కాక్సుకు కర్మముగ నియమించిరి.

హిందూ దేశములోని అరాజకము

హిందూదేశపు చెప్పిన సంగతులు.

లండను మే 22:—అమెరికా పత్రికా విలేఖన లాకరు హిందూదేశపును దర్శించి, మాట్లాడుగా హిందూదేశపు అరాజకమును గురించి వారిట్లు తెలియజేసినట్లు, హిందూదేశములోని అరాజకములకు జగ్గముల సామ్యుచ్చి ఎన్నియో విధముల సాహాయ్యము చేసినట్లు బోలెడు సాక్ష్యమున్నది. నీపాయిలకు తిరుగదీయటకు చేసిన ప్రయత్నముల సెట్టికప్పుకు సోల్లయలు దొరతనము వారికి తెలిపి జేయుచుండిరి. హిందూదేశమునందు 30 కోట్ల ప్రజలలో నెరకో కొందరు అసంతుష్టతను రాజప్రతినిధులకు తెలుపుచున్నారు. వీరు అరాజకముగాని ఏద్రోహముకాదు. వారికో విధానము యేర్పాటు లేదు. దీనికి సంబంధించినవారిలో విద్యాధితు లేవనను లేరు. ఎరకో మిడిమిడిబాణములు గాధులకును వారిందు చేరి. ఆపత్తులు వారు అరాజకము. అమెరికాలోని కొందరు పిచ్చివాండ్లు వీరికి సుదృఢులగున్నారు. వారికి జగ్గముల సాహాయ్యము చేయుచునే వచ్చును. అక్రమస్థానపు అమీరు గారు ప్రభుధక్తి పరాకాష్ఠలు. యన్త్రాసంతరము వారు తటస్థముగ నుండునని అభిప్రాయపడ్డిరి. వామకరులు చెల్లించుకొనకపోరు.

యన్త్రమునకు పనికిరాని ఖిచ్చుదీలు.

లండను మే 22:—ఖిచ్చుదీలుగ పట్టుకొనబడిన వారిలో కొందరు యన్త్రమునకు పనికిరానివారు నుండురు. ఇంగ్లండు లోని యన్త్ర ఖిచ్చుదీలులో యన్త్రమునకు పనికిరానివారిని నిర్ణయించి నిర్వజరలొందున తీసికొనిపోవుటకు నిర్వజరలొందు వైద్యు లొందుకును ఇంగ్లండుకు బయలుదేరి. ఆంగ్ల ఖిచ్చుదీలులో యన్త్రమునకు పనికిరానివారిని నిర్ణయించి నిర్వజరలొందు తీసికొనిపోవుటకు కొందరు వైద్యులుగరమునకు బయలుదేరుదురు. కాని ఆంగ్లేయ ఖిచ్చుదీలులో యెకటి 500 నుండి జగ్గముల నిర్ణయించుదురు. ఈ ఖిచ్చుదీలు నెలాఖరు నిర్వజరలొందుకు వచ్చెదరు. వైద్యుల నివసరతు ఆంగ్లేయ రాజ్యాధికారుల నుండి కర్మము పిటుగాను ఆంగ్లేయములకును నిర్వజరలొందులో జరిచే ముందు. వీరు కొంతకాలము హిందూదేశము లో పనిచేసి యుండిరి గాన భాంతియైనవెనుటకు ప్రత్యేకపు యేర్పాటు చేసి సంపించగలరు.

కూర్కానాల్లు స్త్రీమరుకం చెసి

లండను మే 24:—ఆస్ట్రేలియా, కనడాలుకు స్త్రీమరుకం చేసిన స్త్రీలకు కంపెనీలకు కూర్కానాల్లు స్త్రీమరుకం చెసి వారు వశము చేసికొనుట యేర్పాటులు జరిగినవి.

సార్వభౌమ మెయిలుస్ట్రీమరుకం:—సార్వభౌమ స్త్రీమరుకం 30 వ తేదీవరకు బయలుదేరుదు.

ఇండియా గవర్న మెంటు బిల్లు.

ప్రభుత్వసభలో రెండవసారి యంగీకృతముగుట.

లండను మే 23:—ఇండియా గవర్న మెంటుకు సంబంధించి బిల్లు ప్రభుత్వసభలో రెండవసారి యంగీకృతమై ప్రత్యేక కమిటీవారి యోచనకు పంపబడినది.

రెండవసారి యంగీకృతముగుటకు ఇష్టించుటకు ప్రభుత్వ ప్రభుత్వసభలో బిల్లును ప్రవేశపెట్టెను. స్వదేశ సంస్థానాలలోని వారికిని సేపాళములను గుర్తించుటకు యన్త్రములలోని వారికి ఆంగ్లేయముల నియమములకు ఉద్వేగముల నిర్మూలన యన్త్రము సంబంధించిన నిబంధనలు గురించి ప్రత్యేకము నొక్కపెట్టిరి. ఇక్కడివారు చాలమంది ఇదివరకు సేపాళములకు చాల సేదజేసిన. ఇప్పుడును పంచేయుచున్నారు. ఈయేర్పాటు రాష్ట్రాధికారులకు తృప్తికరముగ నుండవచ్చును. ఆయాసంస్థానములలో తత్కాలముల చాలమంది ఆంగ్ల పాలకులకు ఉద్వేగముల నిర్మూలనగాను. ఈ సంస్థానములకు చాల దరకు స్వంతత్రాధికారము కలదు. తమ రాష్ట్రము ఆంగ్ల సామ్రాజ్యాంతర్యామముగ నున్నదని వారు గర్వపడుచుండురు. వీరు మనకు కౌన్సిలులైన వైసియలకు సంపించిరి. ఆయా రాష్ట్రములలో, క్రితులై కొందరు సినిమ సభ్యులు వ రీతుకు వెళ్లుట కధికార మిచ్చబడినది. సంస్థానాధిపతులకు, ప్రజలకు కానకసభాసభ్యులకు యేర్పాటుచేసికొను అధికార మేర్పరుపబడినది. ఈయేర్పాటులు భారతకర్మాభివృద్ధిని సూచించును. భారతీయుల వీయేర్పాటులకు పూర్తిగ నామోదించెదరని తాము విశ్వసించుచున్నామని వీరు నడిచిరి.

సంప్రదింప బాధ్యులగు గాని వర్తకునిగాని కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు నియమించుకొను కధికార మిచ్చుటకై రిగ్లామో నిర్దేశించబడినది. అట్టివారిని అయిదు సంవత్సరముల కేగాని, ఎక్కువకాలము నియమించకూడదు. వారికి పంపుములు యిచ్చు. ప్రస్తుత మయములను నిబంధనల ప్రకారము మునుపంవత్సరములకంటె అట్టివారు దోష్టమునం దుండుటకు వీలులేదు అట్టిపందర్భములలో లాభకరమైన తమతమ వ్యాపారములను నడిపి, సమర్థులగువారు ఇంకను కావించెదరు టుట వీలులేదు. కాని ఇప్పుడు క్రొత్తయేర్పాటులు జరిగినవి. హిందూదేశమునందు పరిశ్రమలకు, వాణిజ్యమునకును సంబంధించి విశేష యభివృద్ధి జరుగవలసిన తక్షణము సుప్రసిద్ధ వర్తకులు యెన్నగునా రీతులకానకములను పాటింపి సభ్యులగుచేరి పాటుబడుచు గాక యని ఇష్టించుటగు గాన కోరిరి.

1915-వ సం॥ ప్ర ఆక్ట 5-వ షెడ్యూలుకు సంబంధించిన సవరణలు గురించి వీరు యచ్చటించుచు షెడ్యూలులకు తిరిగి యేర్పాటుచేయవలసి:దని గతవత్సరము కొందరు ప్రభుత్వములోనివారు చెప్పిరి. షెడ్యూలులకు కొన్ని సవరణలు చేయవలసినవి. అవసరమైనవి మయములను బడినవి, తక్కినవి తీసివేయబడినవి. గవర్నరు జనరలు చేరులలో నది పెట్టుటకు వీలులేని వారిని తీసివేసెనని ఇష్టించుటగు చెప్పిరి. పంచాయితీవారు బిల్లులోని ప్రతినిధియమును విచారించిరి. గతవత్సరము కానుకసభలో చర్చింపబడిన వివిధసవరణలను గురించి యోచించిరి. హిందూదేశ రాజకీయాభివృద్ధికోర కిబిల్లు యేర్పాటు చేయబడినది. రాజకీయాభివృద్ధికోర కిది యేర్పడినది హిందూదేశ ప్రజలు భావించెదరు గాక యని ఇష్టించుటగు గాన కోరిరి.

సంస్థానములలోని వారికి బ్రిటిషు ఇండియాలో సుదృఢ గమలియ్యునేర్పాటులను వారున్నరని సిద్ధముకావచ్చును తెలిపి హిందూదేశ ప్రభుత్వము స్వదేశ సంస్థానముల యన్త్ర స్వయంకు సంబంధించియు, కానకసభల, హిందూదేశపు మంత్రీ ఆధికారములకు సంబంధించియు, సవరణలకు యన్త్రముగ నున్నరు నెలవిచ్చిరి. ఇదియన్నియు పాలనా సౌకర్యమునకు చేసిన దిన్ని సర్వభౌమముగ నే యుండవచ్చును కాని కొన్ని సందర్భములలో చాలముఖ్యమైనదిగ మరలించవచ్చును. పాలనముయొక్క మంచిచెడ్డలను బాగ్రత్తతో కని పెట్టవలయును.

హిందూదేశ గవర్నములకు తెలిపి ఇప్పుడు ముందించిన సవరణలను నెట్టివలెయు గమనించుము గగ్గిసావగలిగిన ప్రభుత్వము బాసుంటుకమిట్టివారికి సాహాయ్యముచేయుటకు నియమించిన వారు గుండుచని మొకంజి గారు కోరిరి. సిద్ధముకావచ్చుటగాక మేర్పాటు ఇష్టించుటకు సాహాయక గార్లు మామను బలపరచిరి. తనవారి బిల్లు రెండవసారి యంగీకృతమైనది.

ప్రాము

మిత్రమునాడలి ముద్దపూస్తానము
చావుదెట్లు తీయుటకు తయారగుచుండుట
లండను మే 23:—డెయిలీ కాగితముల ప్రకారము విలేఖనదీట్లు తెలియ జేయుచున్నాము:—మిత్రమునాడలివారు తగినంత సహాయము చేసికొనక ఎవోచర్చచప్పుగా తయారై ముందుకు ప్రవేశించి వచ్చువట్లు చేయవలెనని జగ్గసీతంటాము పడుచున్నది, కాని మిత్రమునాడలి వారు చేయవలెనని లేదు. అంగ్లేయులు గలక జగ్గములను ముట్టడించిన యెవల జగ్గము యవరాజు మాదావుడి చప్పుబడును. క్రమపు లేరంగములందు నుండుటకు ప్రోత్సహించుచు యత్నము చేయబడె మిత్రమునాడలి వారిని నిమిషముల చేయవచ్చును. జగ్గములు పెద్దయెత్తుమీద యన్త్రము సాగించలేక పెద్దము ముట్టడిని ప్రారంభించిరి మిత్రమునాడలి వారు చావుదెట్లు తీయవలెనని కని పెట్టుకొని యున్నారు. గనుక తాత్కాలికముగ కొంతకప్పును వచ్చిన ఓర్పుకొనచున్నాను. మిత్రమునాడలిలకు భయము లేకుండ చేసికొనుటకే జగ్గములు యాజ్ఞానవిమోచన ఎడిజ మొదకు ముట్టడి ప్రారంభించినారు. ఈ ప్రదేశములను మిత్రమునాడలి వారు కాపాడుకొనుచున్నయెత్తు కేభంగము లేకుండ చూచుకొనవలెను.

యన్త్రము

రమ్యా టర్కీరంగము
పీటక గాగ్గి మే 24:—ఈ మేరకు సరస్సుకు దక్షిణమున 47 మైళ్లలో రమ్యా సరస్సునున్న నెనడెనెంటును రమ్యా పట్టుకొనినందున మరయొకవైపునండి మోసములై ప్రజలు సేవలు పోవుచున్నవి.

ఆఫ్రికా

ఆఫ్రికా యుద్ధము.
లండను మే 22:—తెల్లియము అధికారిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు:—రాండాలో సమరములకు యుద్ధము జరుగుచున్నది. కిగేయను మనము స్వాధీనము చేసికొనుటకున తమ రాకపోకలకు భంగముకలుగునని జగ్గములు భయపడికొక బాడించి వెనుకకు పోసోయిరి. జనరలు టొంబాగారి సేవలు మొలెవాను పట్టుకొనినవి. కాండా ఇంగ్లీషులట్టి చప్పుబడినది. రెండుసార్లుకూడ క్రమపులకు చాల వచ్చుముకలిగినది. సరకుల రాకపోకలకు ఇబ్బందికలుగుటకున, ఏవో వాల్లు ముద్దల అప్పుమును, ఒక చెరుకుముక్కను వారు తివరలసినవి నది. మనపరువుల నిప్పుకు రక్షించుచున్నాము- మయినీరు ప్రతిక.

ముంచబడిన స్త్రీమరులు.

లండను మే 24:—మెడిటిరేనియన్ సముద్రములో నీ క్రింది వారము ముంచ బడినది:—

గ్రికు స్త్రీమరు “ఆడ్మాంటిన్ కోరన్” వార్వ స్త్రీమరు “జోమో” ఇటాలియనువారి “ఫిలికొట్టి” ఫ్రెంచివారు “మెయోసోపేన్” ఆడ్మాంటిమోన్ కోరన్ యొక్కయు “జోమో” యొక్కయు వానిముల రక్షించ బడిరి.

విరిషు వ్యవహారములు

లండను మే 24:—విరిషు వారు తేకిభావు లయిరేని యన్త్రాసంతరము అల్పములలో ప్రత్యేక పార్ల మెంటును పెట్టుట బ్రిటిషు మంత్రుల యభిప్రాయము డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక వాగ్మయమున్నది. అట్టి అంగీకార భారము ప్రస్తుతము విధానములో అల్పముల, కష్టముల పక్షమునకు కలిసియున్న పరిపాలనము యేర్పాటు చేయుటకు తోడ్పడగలదు.

కార్యనిర్వాహక న్యాయవిచారణ సంఘవిభజనము
దెంగునూ 6, మే, 24:—కార్యనిర్వాహక న్యాయ విచారణ సంఘముల విభజించుటకు గూర్చి మెనూరు దొరతనము వారు దీర్ఘాలోచన జేయుచున్నారు పూర్తి గానాలోచించుట కింక కొంతకాలము పట్టును. మెనూరు సంస్థానపు డిప్టీ కమిషనరుల కాన్ఫరెన్సులో నీవంగతి మరల చర్చింపబడును.

జేము లింగను,
చాతావరణ కాస్త్రబుధుః.

ఒంగోలు నా రోజు.
(స్వకీయ విశేషముల యొద్దనుండి)
కాలమానము.

ఒంగోలు మే 23 :—వారము దినములుండి, యెండ లతి తిమ్మముగా నూచుచున్నది. ఆటలము క్రీడకము కొంచెము సంపాదనా కున్నది. కొన్ని కారణములవలన రంగు రావు తిలకములను బలము అపకృష్టముగా నున్నది. పారి కుద్ద్య సంఘాధిపతులు ఈ అపకృష్టతను పొగొట్టక పోయిన, కొన్ని అంటు వ్యాధుల పునః ప్రకటనకు కారణము.

దిన సభలు.

మా పునఃములాని చెప్పి కేళపురి యానమున, అను దినము సాయంకాలము నాలుగు గంటల మొదలు, కొంత చుండి పునఃకల పోల్చునాచులన, మరదివయ్య సభలు జరుగుచున్నది. వ్యాయాసమును మిట్టకొద్దీ పంకటనున్న రావుసంతులగాధు “జాతీయం” “పునఃజాతీయములు” (భర తునిసత్యసంధత) “శ్రీకృష్ణమూర్తిదీపికను” చున్న గుదివ ముల గురించి యుపన్యసిండుచు. ప్రేక్షకులను నొకవిధముగా జాతీయతాబీజము నాటుచున్నాడు. చీకలరాజు బహుశాగి కొందరు యువకులు జాతీయభివృద్ధి గురించి వ్యాజబడిత వద్యముల చదువుచు సభ్యుల నావేశపరుచుచున్నాడు. ఇది ముగిసాభివృద్ధి కెంతయు కుదరూచునా. మాపునఃములాని కత్తులు సుమతీను సుమనోయిని నెంతయు బాగుగా నుండినను,

సామ్రాజ్యము.

మాకు సుచారిత్రాత్మక సంస్కృతముండి సామ్రాజ్య ముగానుండి జనము చే నెక్కువ పొగడబడుచున్నది. రంగురా ద్యులను బెజవాడకు మార్చబడినది విషయం కెంతయు తెలిసి జరుగినాడను. వీరికాలమున జనము రామనాథ్యములో వలె సామ్రాజ్య పొందినది చెప్పుట కేమి యు సుందరమునను. నిన్ను టిదిసమయము బెజవాడకు వెళ్ళి, కరిస్థానియను నుమానుడు నా హేలు గాడు యోజించబడినది.

ఉన్నత పాఠశాల

ఈఉధ్య మాపునఃములాని మిదును ఉన్నత పాఠశాల యందు కొన్ని గండుగోళములు జరిగినది అందువలన ఫానిము

విద్యార్థి యొకడు, పెద్దరిక్తుడు, హాజరు గాకకే, యింకొక ఆంధ్రపాదము విద్యార్థిచే, జరిజ్జాకర్తలను ప్రత్యుత్తముల నామించి, రైతుగుగముల నుంచెను. ఈ సందర్భ అధికారులు చూర్చి నూనాడికి వెలిసి, ఆయన పురు బాబురెడ్డి, నిక పునఃగురి, రైతుగుగరిని, ఒక గండుము వనకు, బాతశాసనాండి తొల గించినది

Empire Day in Rangoon.

RANGOON, May 24. Empire day was spent quietly to-day the Union Jacks were flown on Government Buildings and many schools were closed. The members of the Anglo-Indian Empire League honoured the day by placing a wreath on the monument of Queen Victoria in Fytche Square gardens. The Hon'ble Mr. J. E. Dubern, President of the League on whom fell the honour of laying the wreath, addressed a large assembly reminding them that the day was also the anniversary day of the founding of the Anglo-Indian Empire League. He referred to the good work which is being carried on with the great nations of the world for the cause of humanity and hoped that next year to-day the Empire would be united in joy and peace. The speaker exhorted the members of the League and Anglo-Indian non-members to unite for the common good. The Volunteer band played the National Anthem.

Empire Day in Lahore.

LAHORE, May 24. Empire day was celebrated to-day at Lahore by parade of the Punjab Volunteer Rifles. Union Jacks were hoisted on principal buildings and shops. The staff and students of several local schools celebrated the day by offering special prayers for the success of British arms and a glorious victory.

Empire Day. At Bangalore.

BANGALORE, May 24. There was a large gathering of European and Indian ladies and gentlemen present at the Empire Day celebration. Boy Scouts and Girl Guides, under the command of Captain T. K. Baker, Commissioner for Boy Scouts in Southern India, accompanied by the Band of the Hants Regiment, went in procession to the statue of Queen Victoria in Cubbon Park, where wreaths were placed in memory of soldiers, sailors, nurses and others who had lost their lives in the cause of their country. After the usual hymns were sung Lieutenant-Colonel Johnson addressed the gathering and said that Empire Day reminded us of the unity of the Empire. He referred to the opportunity afforded to Anglo-Indians to do their mite in the cause of King and country. Dr. Borlase, Chaplain of St. Marks, also addressed the gathering.

At Bombay.

BOMBAY, May 24. To-day being Empire Day, the Union Jack was displayed topmost at all Government and public buildings. The Y. M. C. A., Y. W. C. A., the Sailors' Home and several well-known firms in Bombay vied with one another in displaying the flag. As a special case, the Bombay share and stock bazar was closed. The Indian Merchants in Crawford Market also made a special display of the flag. Elaborate arrangements have been made here to have a display of electric lights to-night. The Hindus have arranged a "Harikirtan" at Javeribaug, and other gatherings in this connection will come off. Entertainments and treats for the wounded soldiers in our midst are also on the tapis. The vessels in the harbour were gaily decorated the Union Jacks and bunting, and concerts form a feature of this evening's entertainments.

At Naini Tal.

Empire Day was celebrated at Naini Tal by a parade of Volunteers, Cadets, and Scouts, Boys and Girls of European and Indian schools. General Thackwell, Commanding the 7th Meerut Division, delivered an inspiring address, and all present sang the National Anthem followed by three cheers for the flag. Sir James and Lady Meaton were present, also General May, who inspected the Boy Scouts after parade.

The Empire Day has been celebrated for the first time in Calcutta to-day by the general flying of the Union Jack and the dressing of the vessels in the stream. Special services were held at St. Pauls Cathedral. The Holy communion at 7 A. M. and an intercession services at 10-30. The Rev. A. Noakes was the celebrant at both. At this evening's special service the very Rev. Canon Stewart presided.

at Calcutta.

It is understood that the Bengal Chamber of Commerce is about to send a telegram to the Government of India protesting against the Government of India Consolidation Bill, which is now before the House of Lords. The section permitting the Indian legislatures to pass acts limiting the right of civil action against the Government is particularly selected for criticism.

Weather Report.

SIMLA, May 25. The observations from coast stations still show the existence of the disturbance in the Arabian sea, and rainfall has been wide spread in the west of the Peninsula, local falls or rain are reported from Burma and Assam. Chief amounts are:—Moulmein 1 inch, Myitkyina 2, Sibsaagar 5, Dibrugarh 4, Rainagari, Sarinagao, Karwar and Trivandrum 3, Ahmednagar, Chitaldroog 1, Belgaum 2 and Aurangabad 3.

Temperature is remarkably high in west Bengal and the maximum of one hundred and fifteen degrees registered yesterday afternoon at Burdwan and Berhampore is the highest on record there.

FORECAST:—No great change.

సర్వవిధములైన నొప్పులకు సంజీవిని.

మీ గృహమందు తప్పక ప్రతిదిన ముండవలసిన అంజనము అమృతాంజనము.

తలనొప్పి, కాళ్లనొప్పులు, కీళ్లబొట్టు, నాయువు నొప్పులు, దగ్గు, పడినెము, బెణుకులు, గాయములు, పంటిబొట్టు, తెలుకాటలు, ఉబ్బులు, తిమ్మరలు, వాపులు, ఇవి యివి యననీల?

సకలవిధబాధలకు ఉపయోగమగు

అమృతాంజనము సిద్ధాంజనము

దేహరోగ్యము నకు భంగముకలిగించు అన్నివిధములగు నొప్పులకు మా అమృతాంజనము నొక ప్రఖ్యాతమైన దివ్యామృతమని లక్షల కొలది జనులు పొగడియున్నారు.

వెల 8 అణాలు మాత్రమే.

తేలుబాధను తొలగించుటకు నిశచమానమైన దని వేటుగా చెప్పనక్కఱలేదు.

అమృతాంజనము
దివ్యాంజనము.

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము. వేరనేలు విక్రయము.

అమృతాంజనముయొక్క శ్రేష్ఠతకై నాగపురము వస్తుజదర్శనసంఘో పతకము బహుమతిగా పీయబడినది.

అనేక గొప్పగొప్పవార్తలే వేలకొలది యోగ్యతాపత్రములను బొందినది అమృతాంజనము.

అమృతాంజనము దీపో వారి మందు లనేకములు గలవు.

కోరిన కేటలాగు నుచితముగ బంపబడును.

అమృతాంజనము డిపో,

109, ఫేరిరోడ్డు, భాద్రి బొంబాయి. } 6, తంబుశెట్టి వీధి, బార్లిటపుర, చెన్నపురి.

THE GREAT WAR.

Irish Leaders Conferred with by British Ministers.

IRISH VICEROYALTY LIKELY TO BE ABOLISHED.

Vote of Credit for 300 Millions Adopted by Commons.

LORDS PASS COMPULSION BILL: LORD KITCHENER'S SPEECH.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

A Vote of Credit for 300 Millions.

Mr. Asquith's Speech.

LONDON, May 24.

In the Commons this evening Mr. Asquith moved a vote of credit of three hundred millions making a total of war credits 2382 millions. He said that recent expenditure over fifty days had averaged £4,820,000 daily. There had been a slight diminution in expenditure on fighting force and increase had been incurred mainly in loan to the Allies which amounted to seventy four millions. From 1st April to 20th May one of our great contributions to the Allies was financial assistance which was gladly given in the common cause. The House would not grudge an addition to our expenditure in order that the whole composite financial naval and military fabric upon whose co-operative work the success of allied efforts depended should be kept in a state of efficiency. (Cheers). The present credit would carry us to the beginning of August but he could not hold out any hope of sensible reduction of expenditure. The vote of credit was adopted unanimously.

Compulsion Bill.

Passed in the Lords.

LONDON, May 24.

The House of Lords has passed the third reading of the Compulsion Bill without a division. Lord Kitchener said the Bill would enable them to regulate the flow of recruits and prevent fluctuations. Generals and their Staffs would be able to rely with greater certainty on the necessary drafts and the rank and file would be encouraged by the thought that all of their countrymen were prepared to support them to the utmost. It could also enable them to use men not fit for general service on suitable Home Service and clerical work to maintain the numbers of the army in a manner hitherto impossible and to take our full share in the great conflict.

A Lords' Amendment.

The Compulsion Bill allowed a man leaving work of national importance two months in which to look for another job without becoming a soldier. An amendment of the Lords reduces this period to a fortnight. It will be considered by the Commons to-day. Hence the Bill is not likely to become law before to-morrow.

Irish Leaders Conferred With. By British Ministers.

LONDON, May 24.

The "Times" says it is understood that Mr. Asquith, Mr. Bonar-Law and Mr. Lloyd George individually informally conferred with the Nationalist and Ulster leaders. The atmosphere last night was more favourable to a settlement than at any other time since the revolt. The "Daily Express" says that Mr. Asquith will to-morrow announce the abolition of the Irish Viceroyalty. Lord Wimborne has been offered another post under Government.

Payment of British Troops. Questions in Parliament.

LONDON, May 24.

In the Commons Mr. Bonar Law answering a series of questions regarding the payment of the British troops in East Africa by Indian rupees stated that the question of the future currency arrangements in East Africa would be carefully considered after the war. He did not consider that the establishment of a local mint was justified.

Indian Agitators.

Lord Hardinge Interviewed.

ALLAHABAD, May 24.

LONDON May 23rd.—Lord Hardinge is reported to have told an American Journalist that there is ample evidence that Indian agitators received financial and other assistance from Germany. Wherever attempts were made to subvert sepoys, the soldiers themselves informed the Government. Of course among India's 300 millions there was some dissatisfaction and disloyalty, but the propaganda of this small minority was anarchistic and not revolutionary. They did not possess any constructive programme. The persons backing the movement were not the Indian intellectuals, but the half-educated Ghadr party, which was frankly anarchistic and encouraged by a few crazy people in the United States and probably subsidised by Germans.

Lord Hardinge has the firmest confidence in the loyalty of His Majesty the Amir, and that His Majesty will observe the assurance of neutrality given at the outbreak of the war.

LONDON, May 25.

The "Times" Empire Day edition publishes lengthy article on India's future place in the Empire and the Indian States. The former outlines the difficulties in the way of a settlement especially on the question of the India Office control, but emphasises that the difficulties must be overcome. The task will require much time and

infinite patience, but it can be done, and unless British statesmanship becomes bankrupt in genius, it will be done. The latter emphasises the impossibility of disregarding the Indian States in constitutional and political developments after the war, and that the necessity has been established for some organic connection between the Government of India and the Ruling Princes to enable the latter to have a voice in the settlement of questions in which they and their subjects are vitally interested.

The "Times" says that the time has come to work out a scheme for a Council of Princes to deal with such matters on a definite constitutional footing with the necessary safeguards. Also attention is drawn to the necessity of upholding the rights and status of the Princes in questions of precedence, etc.

GOVERNMENT OF INDIA BILL.

Second Reading in the Lords.

Bill Referred to Joint Committee.

LONDON, May 24.

The House of Lords has passed the second reading of the Government of India Bill, and the Bill has been referred to a joint Committee.

In the House of Lords Lord Islington, moving that the Government of India Bill be read a second time, drew special attention to the clause enabling appointment to be made to civil posts and military commissions of the rulers and subjects of Native States and adjacent territories like Nepal. Many of these persons were now serving, and had previously served, in the army and done loyal and gallant service to the Empire. He was confident that the proposal would give satisfaction to the rulers of those States, many of whom freely employed British subjects in their territories. These States, though enjoying a large measure of autonomy, had always been proud to consider themselves component parts of the Empire, and had presented our forces with some of the finest and most reliable of our fighting material. Provisions enabling selected subjects of these States to compete in the Indian Civil Service examinations and enabling rulers and subjects to be nominated for Legislative Councils were significant of Indian development, and he felt sure that they were in full accord with modern Indian sentiment.

Clause 5 was intended to enable Executive Councils to obtain the services of an eminent banker or merchant on their bodies. Such appointments were only for five years and no pension was attached. Under the present law it was impossible to expect any eminent business man to sacrifice his business for so short a period, but he hoped that the opportunities now afforded would be seized in coming years, when commercial and industrial development should play so important a part in India.

Referring to the amendment to the fifth schedule of the Act of 1915, he recalled that last year some of their Lordships had desired that the whole schedule be repealed. Lord Islington thought that the amended schedule would satisfy them. Only what was necessary had been left in, and what could not properly be left in the hands of the Governor-General-in-Council had now been omitted. The Bill had been carefully examined by an advisory committee and could be described as their work. They had considered various amendments which had been discussed in the House of Commons last year, and if in the main they had not been admitted he could assure the House it was only after due consideration of each case. The Bill was a definite advance in the political development of India and he believed it would be accepted in that sense by the Indian community.

Lord Sydenham warmly welcomed the opening of the public services to Indians not born in British India and the other amendments affecting the relations between the Government of India and Native States, powers of Councils and the Secretary of State. They might be small administrative adjustments but they might in certain circumstances prove of vital importance. The administrative results require careful scrutiny.

Lord Muir-Mackenzie thought it advisable that the joint committee be assisted by Members of the House of Lords who were familiar with India, who would realise the exact bearings of the amendments suggested.

In addition to Lord Sydenham Lords Macdonnell, Islington and Loreburn supported the suggestion. The Bill was then read a second time.

British and German Invalid Soldiers.

Transference to Switzerland.

ALLAHABAD, May 24.

LONDON, May 23rd.—A Commission consisting of eight Swiss medical officers has started for London to select German invalid soldiers for transference to Switzerland. A similar commission is going to Germany, but the first 500 British prisoners will be selected by German doctors and will arrive in Switzerland this month. Colonel Picot, ex-British attaché at Bern, represents the British prisoners in Switzerland. His Indian experience qualifies him to arrange separate camps for the transferred Indian soldiers.

TELEGRAMS.

Empire Trade After War. Manchester Chamber's Resolution.

LONDON, May 24.

The Manchester Chamber of Commerce has passed a resolution by 932 votes to 234 in favour of not granting after the war the same facilities to our present enemies in trading with the Empire as to the allies and neutrals; also in favour of steps to make dumping and a return to pre-war conditions impossible, and effectually to eliminate enemy influence. 1,300 members did not vote.

Sir James Willcocks.

LONDON, May 24.

Sir James Willcocks has been appointed Colonel of the North Lancshires.

S. Londonderry By-Election.

LONDON, May 23.

The following is the result of the South Londonderry by-election, due to Mr. Gordon's appointment to an Irish judgeship:—

Mr. Henry, (Unionist)	... 3,808,
Mr. Turnbull (Independent)	... 214.

The Cunard Company's New Acquisitions.

LONDON, May 24.

The Cunard Company have arranged to absorb the Commonwealth and Dominion line.

France.

The Allies Offensive.

A Knock-out Blow Maturing.

LAHORE, May 23.

LONDON, May 23rd.—The "Daily Chronicle's" Paris correspondent refers to the Allies' persistent refusal to be provoked into a premature offensive. A British attack could stop the Crown Prince's aggression. The Austrian concentration in Trentino is due to the absence of pressure elsewhere. The Allies can reduce the enemy to the defensive on every side at any moment, but, while the Germans attacked Verdun because they were unable to undertake a large operation, the Allies are bent upon something vastly large that they are willing to risk local momentary losses in preference to postponing a knock-out blow. The enemy strategy on the Meuse and Adige is to destroy the Allies' menace. The Allies, while making sufficient defensive effort at these points, must not compromise the supremely important work of preparation.—("G. and M. Gazette.")

The 94th Day of Verdun Battle.

LONDON, May 24.

PARIS.—The Ninety-fourth day of the battle of Verdun has been marked by more violent fighting than ever. This afternoon's communique says that throughout the night. The struggle raged with intense fierceness on both banks of the Meuse. The Germans made furious counter-attacks against all our positions on Hill 304 but completely failed. The enemy used numerous flame projectors notably westward of Hill 304 which enabled him to penetrate one trench but a brilliant counter-attack immediately drove him out. Germans east of the Meuse in spite of intense artillery preparation were broken by our fire and none of the attackers even reached our lines. Stubborn fighting proceeds in Thiaumont-Douaumont sector. The Enemy during the night increased his massed attacks and suffered enormous losses. He only succeeded in re-occupying one trench northward of Thiaumont farm. We continued in spite of vigorous resistance to drive out the Germans from Fort Douaumont where now the enemy only holds the northeast corner.

Sanguinary Battle at Verdun.

LONDON, May 24.

PARIS.—Last night's communique says German counterattacks in the Verdun region developed extreme violence after bombardment with heavy guns lasting the whole morning. The Germans left of the Meuse launched assailing masses against our positions east and west of Morihomme. The first attack was swept by artillery and machine gun fire and was repulsed with sanguinary losses without the enemy being able to approach our lines. The second attack equally desperate at seven in the evening gained a footing in the western trench but an immediate counter-attack completely drove the enemy back. Muderous struggle raged all day in Haudromont-Douaumont region on the right of the Meuse. Germans multiplied their assaults each of which was preceded by a most formidable artillery preparation. Despite all these efforts we maintained all positions we conquered yesterday, particularly at Fort Douaumont we took over three hundred prisoners. Two German aeroplanes were felled in fights in air near Furnes and Beaumont respectively. The French pilot was attacked by three enemy machines in the Lingé district of Vosges. He felled one and put others to flight.

Reciprocal Bombardments.

LONDON, May 24.

Sir Douglas Haig in to-day's communique last night says there were heavy reciprocal bombardments last night, and to-day about Vimy Ridge, where the situation is unchanged. Hostile artillery was most active to-day between Hodge and Ypres. On the Roulers railway there was some artillery and mining activity, elsewhere hostile aircraft were active on portions of our front. Yesterday fourteen enemy aeroplanes were engaged and one was driven down damaged in enemy lines.

Russia.

Advance in a Fresh Direction. On Persian Frontier.

LONDON, May 24.

PETROGRAD.—In the occupation of Sudest on the Persian Frontier 47 miles south of Lake Urmia the communique reports another advance towards Mosul in a fresh direction. Elsewhere the Russian regiment drove the Germans across the Voseluhn a tributary of the Pripet.

TELEGRAMS.

Italy.

Rebels in Tripoli.

LONDON, May 24.

ROME.—Owing to the increasing menace of the rebels against Zuara, the inhabitants of which are loyal, an expedition was sent there from Tripoli and defeated the rebels, who abandoned booty and prisoners.

The Italian Communique.

LONDON, May 24.

A Rome Communique says:—The enemy is reported to be gathering between Garda and Adige. The Italians after repulsing the enemy attacks between Astico and Brenta and all Sugana gradually fell back to their main lines in perfect order. The Italians carried an important position in Upper Cordevole taking fifty prisoners and much ammunition. There was more intense artillery activity at Gorizia and Monfalcone.

Africa.

The Fighting in Africa.
Belgian Operations.

ALLAHABAD, May 24.

LONDON, May 23rd.—A Belgian official communique states that operations at Ruanda are developing satisfactorily. The Germans retreated owing to the occupation of Kigala threatening their communications. General Tombeau has occupied Monthana. The attacks on Kandoa Irangi have abated, the enemy having lost heavily in both the main attacks. Owing to transport difficulties their rations were once reduced to a cup of rice and a piece of sugarcane. Our cattle have now been protected.—("Pioneer").

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, May 24.

The following telegram dated the 22nd instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

Satisfaction is expressed at the British and Russian having joined hands on the Tigris and at the advance on Kut having begun again. The Russians continue to advance on Mosul. They also occupied Sakkyz, south of Lake Urmia, and advanced to Ban, 30 miles south-west of Sakkyz.

The British recaptured the crater on the Vimy Ridge lost on the 13th. The British blew up a mine in the Hulluch sector and occupied the crater. They also repulsed attacks at several points.

Violent fighting continues round Verdun. The Germans on the 20th, after a bombardment of extreme violence, launched an attack with very large effectives on all the region of Morthomme. They penetrated for a moment into the first line on the east, but were driven back with heavy loss by a sharp counter-attack. In the west, after a series of fruitless assaults, they occupied some elements of a front trench. The Germans continued their attack during the night. All their attempts on the east of Morthomme were broken, but on the western slopes they succeeded in occupying a front line trench. The battle continued all day between Avocourt Wood and the Meuse. The French, attacking near Esnes to Haucourt road, captured two German trenches and entirely wrecked with their artillery the small work which the enemy had occupied to south of Hill 257. On the 18th a violent offensive action on the western slopes of Morthomme was stopped by French machine guns and counter-attacks by bombers. The French captured the quarries of Haudramont. Numerous air fights on the western front are reported.

The Austrian offensive continues with full vigour, but the Italians everywhere maintained their position. Three huge masses of infantry which the enemy hurled to attack on the Benizugna Inlagarens valley were, after a desperate engagement, driven back with enormous losses.

Hostile seaplanes raided Kent coast on Friday night, causing some casualties in one town. One raider was destroyed.

SIMLA, May 24.

The following telegram dated the 23rd instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

After a heavy bombardment lasting all the 22nd and becoming intense in the afternoon the Germans attacked the positions at the north end of Vimy Ridge and succeeded in penetrating the front line trenches on the front of about 1500 yards to the depth of 100 to 300 yards. The British subjected German positions to heavy bombardment and sprang mines at the Hohenzollern Redoubt and other points.

The battle round Verdun continues with great desperation. From the west of the Meuse the new attack has extended to the east and embraces a front of 15 miles. The French stand fast everywhere and have even effected serious recapture of ground. In Avocourt wood the French re-occupied several forts rendered untenable for the enemy. Near Hill 257 enemy had to evacuate the work he had captured on the 18th May. Repeated attempts of the Germans to dislodge the French from Quarries Haudramont only resulted in further enormous losses. The French between Haudramont Wood and Fort Douaumont attacked vigorously and carried enemy trenches up a front of 1½ miles and even pushed into the ruins of the fort lost on February 26th. The French installed themselves in the fort except in the northern part which the Germans still hold.

The Italians continue to hold the Austrian offensive. The Austrians heavily bombarded but the attacks were completely repulsed.

The Germans after a violent bombardment made numerous attempts at offensive against the Russians north of Lake Narocz but were everywhere repulsed.

The French Premier addressing the delegates of the Russian Duma said that Germany lived in the greatest anxiety. It is the beginning of the end. It is a certainty that the hour of victory will soon strike.

Calcutta.

A River Accident.

Eleven Lives Lost.

CALCUTTA, May 24.

A river accident resulting in the loss of eleven lives is reported from Sunderbans. It appears that at about 10 o'clock on Monday morning a ferry boat was conveying eighteen Indian cultivators across the river Bidyachuri to one of the Islands when a gale sprang up and the boat was swamped and overturned. Brigadier Robertson of the Salvation Army who happened to be on the island witnessed the accident and with the assistance of the Staff Captain Frichardson and the postmaster and cashier Babus lost no time in putting off in a small boat and going to the rescue. A strong current was running and the surface of the river was so broken that their boat also was in imminent danger of capsizing. They reached the overturned ferry boat and succeeded in rescuing three persons who were clinging to it as well as four others who were struggling in the water. The remainder were drowned including the ferry man who had navigated the river at this point for fourteen years without any mishap.

The Calcutta National Fund.

CALCUTTA, May 25.

The National Fund which was started in Calcutta in 1905 has got Rs. 58,000 in Port Trust debentures and Rs. 10,000 in the hands of the treasurer which will be soon invested. The Committee of the fund has been recently registered in the name of the National Fund Society and steps are now being taken to give effect to the object of the Society namely to promote industries and industrial education.

Calcutta Corporation.

CALCUTTA, May 24.

A special meeting of the Corporation of Calcutta was held this afternoon to elect an additional Member of the Bengal Legislative Council. There were two candidates, Babu Ramtaran Bannerjee sitting Member and Rai Debendra Chunder Ghose Bahadur. The latter was declared duly elected having secured 25 votes, his rival securing 16.

United Provinces.

Suit by a German and His Wife.
An Appeal in Allahabad High Court.

ALLAHABAD, May 24.

Mr. Justice Sunder Lal, at the Allahabad High Court has dismissed the appeal preferred by Mrs. Foren, wife of L. Unge Foren, a German, against the decision of the District Judge of Saharanpur. It appears that one Abdullah Khan had been in possession of a certain plot of land as a tenant for many years, and had built a dak bungalow at his own cost. Mr. and Mrs. Foren recently purchased the property from the Crown Brewery Company, which went into liquidation, and filed a suit in the Court of the Subordinate Judge of Dehra Dun for ejecting the tenant. The defence contended that Mr. Foren was a hostile alien, and therefore he could not sue in a British Court. The Subordinate Judge allowed the plea and removed Foren's name from the record, but allowed the suit of his wife, Mrs. Foren, to be proceeded with and dismissed it on its merits. In appeal the District Judge of Saharanpur, referring to the defendant's plea that Mrs. Foren was a German, said:—"I believe by English law a married woman must be of the same nationality as her husband. But this had not been argued before me in this connection. However, it is urged that the real owner of the land is the male plaintiff, and his wife was only nominally a joint owner with him. I think it was open to the defendant to prove that the real plaintiff was Mr. Foren alone." The District Judge decided the case only on its merits, holding the lease was a permanent one, and dismissed the appeal. His Lordship Mr. Justice Sunder Lal dismissed the appeal with costs.

Bombay.

Invalid Soldiers from Kut Garrison.
Their Experiences Told.

BOMBAY, May 24.

A large number of invalid soldiers from Kut garrison are now in the war hospitals here chiefly suffering, poor fellows, from starvation. They were visited this afternoon by a "Times of India" representative and gave some interesting reminiscences of the siege. All the men paid glowing tributes to General Townshend. One of them referred to the enemy's habit of violently shelling the town whenever the relieving force suffered a check. "General Townshend would then issue one of his inspiring communiques which had a wonderfully heartening effect on our spirits." "Our General," said another "visited our positions, hospitals etc whenever possible calling on us to be of good cheer". Final anxieties however apparently made their effect felt on the British Commander. General Townshend they believe, left Kut a day or two after the surrender for Constantinople. A wounded soldier describing how the Indians were fed said "As soon as ordinary supplies began to give out it was obvious that some sacrifice must be made on the part of the British troops in order to feed the Indians whose religious sentiments were against the eating of horse and mule flesh. Rice was accordingly stopped from our menu and latterly served out only to native troops. Atta was one of the chief commodities dropped from aeroplanes during the latter and final phases of the siege". Another soldier described everybody's craving for tobacco. He said on one occasion when a dead officer's effects were sold by auction men stood with open mouths when the bidding went up and up still finally a box of cigars was sold for Rs. 250. At another time a driver paid Rs. 61 for a tin of Three Castles cigarettes. Arab biddees were commonly sold for Rs. 1-8-0.

Development of Local Self-Government
in Bombay.

BOMBAY, May 25.

The report of the committee appointed by the Bombay Government in August last year for the purpose of reporting what changes were desirable to effect in the constitution of the District and Taluka Boards and their system of administration in order to secure greater measure of progress in the development of this form of local self-Government, has been published. The Government resolution on the report after complementing the Committee for the care and thought devoted to the preparation of the report says:—The Government are unable to accept many of the proposals.

Mysore.

Separation of Executive and
Judicial Functions.

Under Consideration of Mysore Government.

BANGALORE, May 24.

The question of the separation of the judicial and Executive functions has been engaging the serious consideration of the Government of Mysore, and as yet no definite scheme has been formulated. It will take some time more for the subject to be fully discussed. It is understood that this question will form a subject for discussion at the Conference of Deputy Commissioners of the province, which will be held at Mysore during the Birthday week next month.

Central Provinces.

A Point of Hindu Law.
Privy Council Decision.

NAGPUR, May 24.

A cablegram was received on Friday last announcing that the Privy Council had disposed of an important point of Hindu Law viz, whether a Hindu widow has the right to maintain a suit for partition of a joint family estate after her husband's death. In 1908 Harihar Talatuly of Nagpur brought a suit for partition of the joint family estates against his brothers Sadashiv D. Talatuly and another in the District Judge's Court, Nagpur. For the purposes of the suit the property for the plaintiff's share alone was valued at 18 lakhs. While the case was still proceeding the plaintiff died, and subsequently his widow, Musasamat Girjabai, filed an application for maintaining the suit. Defendants opposed it, but the District Judge ruled in favour of the application. The Defendants appealed to the bench of the Judicial Commissioner's Court, consisting of Justices Drake-Brockman and Stanyon. Dr. Rash Behary Ghose appeared for the appellant, while the late Mr. Gopal Chandra Sastry appeared for the respondent, Justices Drake-Brockman and Stanyon reversed the lower court finding, on which Girjabai appealed to the Privy Council. The appeal was argued on April 16th, and judgment was delivered on May 19th, with the result that the Privy Council upheld the original court's ruling.

South India.

Mrs. Sarojini Naidu Making Fair Progress.

SECUNDERABAD, May 24.

Mrs. Sarojini Naidu is making fair progress towards convalescence, but absolute and prolonged rest is necessary for her complete recovery.

BRIEF TELEGRAMS.

The mail steamer "Sardina" is not sailing till Tuesday, the 30th May.

A pleasing ceremony took place this afternoon at the Y. B. I. Club, when Mr. H. C. Brown, a second officer in the British India Company's service, was presented with a bronze medal and diploma of the Royal Humane Society for gallantry in saving a life at sea. There was a distinguished gathering of ladies and gentlemen. Mr. D. Carmichael, presented the medal.

LATEST TELEGRAMS.

LONDON, May 24.

The following vessels have been sunk in the Mediterranean:—The Greek steamer "Adamantios Korais". The Norwegian steamer "Tjomo". The Italian Sailingship "Fibricotti" and the French sailingship "Myosotis". The crews of the "Adamantios-Korais" and the "Tjomo" have been saved.

The "Daily News," says the ministerial idea regarding Irish settlement is that, if the Irish leaders agree to the establishment of a separate Parliament for Ulster from the rest of Ireland after the war, this will facilitate the establishment at present of a Coalition Executive in Ireland.

LONDON, May 24.

PARIS.—The Battle of Verdun proceeded with undiminished fury last night. This afternoon's communique reports that the Germans attempted a powerful offensive eastward of Morthomme. After intense struggle in which every foot of ground was contested the enemy at the cost of heavy sacrifices succeeded in penetrating the village of Cumieres and also one trench. It appears that the enemy effectives employed at Morthomme since May 21st exceed three divisions.

LONDON, May 24.

The "Morning Post's" Petrograd correspondent states that the Russian columns advancing towards Upper Mesopotamia were 200 miles apart, and had between them a country abounding with robber fastnesses, wherein the irregulars stiffened by Turkish Askars and led by the Germans harassed the communication of the northern and southern columns alternately. By occupying Sakis and Baneh the Russians cut this banditti country in halves a preliminary to hunting down the heads of the movement. Both columns are now prepared to advance in perfect security. The fact that German officers among the Turks was particularly noticeable. In the Diarbekr direction the Turkish methods of attack have been charged to Russians' advantage since the arrival of the Germans. The Turks formerly attacked in open formation and provided an unsatisfactory artillery target but are now bounded forward in masses. (Pioneer Cable.)

గురుకులాశ్రమము

II

ఆచార్యుడు.

ఈగురుకులాశ్రమ విద్యాభ్యాసములో—ఆచార్యులహస్తాచారి విద్యాభ్యాసము—ముఖ్యమైనవాడు. ఆచార్యుడు, అతడే గురువు; అతడేఉపదేశకుడు; అతడే ఉపాధ్యాయుడు. ఈయనను తత్సానున కెట్టిపురుషుడాశంపనచున్నా? స్వచ్ఛమైనట్టియో, నిర్మలమైనట్టియో, శేషతీకము ననుభవించునట్టియో ఉదారపురుషుడెదో, ఇంద్రియ సుఖము నిడదాడి, వేదాధ్యయన కంటకపరమ భూర్జవంతిగట్టిపెట్టు జీతేంద్రియపురుషుడెదో, శేషము నిర్మలించునటుల సకలజ్ఞానాధి ఎదో, తలదండ్రులకన్న శిష్యులు సెక్కుడు బాగ్యులతో బాచు అనత్తులను డెదో, తన జీవితము సార్థకముచేసికొని పరులజీవితములగుడ సార్థకముచేయుచునుభావుడెదో, నిష్కలంకమును, నిర్మలము నకు సద్వర్తన గలిగియుండు నుజ్జీ డెదో, మనఃపూర్వకముగా యధార్థము తెలిసికొని కమిత్రమే శిష్యులు తనవద్దకువచ్చిరిని తెలిచి వారి కుత్సవవిద్య గలపు జ్ఞానసంపన్నుడెదో, అట్టియోగ్యపురుషుడే ఆచార్య పదవి వహించ నర్హుడు. అతిథివలె నెల్లప్పు డెదడు సంతోషము గలగజేయుచుండునో, అనుదినమును తన నిత్యకృత్యముల నెన దాచరించుచుండునో, సకలవస్తువులయొక్క నిజస్వరూపము నెదడు నూన్యునివలె గన్నడజేయుచుండునో, శిష్యులయొక్క భావములను, జ్ఞాన సంపత్తిని గ్రహించి వారి కారి కరిగిన సరి తిని బోధించుచు నెదడు విద్యాధుల కభివృద్ధిని గలుగునో, ఎవడు గౌరవనీయుడును సద్వర్తనము గలిగియుండునో, నువ్వరూపమును గలిగియుండి ఎవడు భక్తి విశ్వాసములతో మెప్పుచుండునో, ఆసంపదకరమగు ఆత్మను ధారణక్రియ మేధుని నెదడు గలిగి యుండునో అట్టివాడే ఆచార్యపదవి స్వీకరింప నర్హుడు. ఎవడు నూన్యుని వలె సర్వసమత్వము దాల్చియుండునో, పృథివీపతివలె నెదడు మార్గదర్శిగా నుండునో, శ్రుతివానిని సతివుని వలె నెదడు సంచరించునో అట్టివాడే ఆచార్యుడనవగుడు. పరోపకార ధురీణులగు వీరులవలెనే ప్రార్థనగలిగి సర్వజన సహాయము నకు యుండంబు చేయువాడే ఆచార్యుడు. బ్రహ్మచారిని తన జీవముతో జీవము వలెను, తన కేరీరముతో కేరీరము వలెను, బాచుకొనునట్టి వాడే సద్గురు వనవగుడు.

చదువుటకంటె చూచి నేర్చుకొనుటయే ముఖ్యము.

సకలజ్ఞానాధి యగు ఈయోచార్యుడు వలయు నేని పుస్తకములగుడ వాడవచ్చును. కాని పుస్తకజ్ఞానమునే యత డెక్కుడుగా పొందింపగూడదు. పాఠ పుస్తకముల సయితము నతడు వివేచనగా నుపయోగింపవలెను. పిల్లలకు విద్యగలపు నపు యోచార్యుడు తనజ్ఞానసంపత్తివైపునకును, పరిసరములవైపు ఆధార పడవలయును. శిష్యుని జ్ఞానాభివృద్ధికి పరిసరములనే యమిత ముగా నాచార్యుడు సహాయంపడవలెను. విద్యార్థి పరిసర మాలవాది నిజమైన సంగతిని తెనంతటనే గ్రహించునటుల ఆచార్యుడు సుకంపలయును. ప్రకృతిని చూచి, ఆలోచించి, ఆలోచించి ప్రకృతి నైకవత్తులతో ననేక సంగతుల గ్రహింపగలుగునటుల గురువు శిష్యుని తరచుగా నాని యాలోచనల నుండుటకే అనకాక మోహవలయును. గురువుగారి పశువులను మేపుటకొఱకు దూరముగా తీసికొనిపోవుకప్పుడును గురువుగారి కొఱకు నింధనముల తీసికొని వచ్చుట కడవులకు బోవునప్పుడును, గంభీరమగు నేకాంతమునకుండి శిష్యుడు తన యాలోచనల మూలకమున ప్రకృతితో లయించెడి విశేష జ్ఞానము సంపాదించుటయే గాక నాని యాలోచనల వాటంతటనే పరిశీలనీతికి రానిచ్చు అవకాశము గలిగింపవలెను.

ఆత్మవిద్య గలపు పరిసరములు.

శిష్యులకు విశేషముగా ప్రకృతి పరిసరములబడి వడకుటకు గురువు తన పాఠశాల నొక యడవి సమీపముననో, కొండ సమీపముననో, నదీసమీపముననో, లేక చెరువు సమీపముననో ఉంచవలయును. విశేషముగా గాలి నెలుతురులు వ్యాపించునట్టియు, హృదయాకర్షణములగు ప్రకృతి ప్రదర్శనములుండనట్టియు, నూన్యుని, ప్రకృతిమును, చంద్రుని చల్లదనమును, ఆకాశభవయొక్క గంభీరమును, యక్కల చలనము, దీనితో హృదయము సంతయు పరమశ సుగుణియు అటవీ సామీప్యములు ప్రదేశములందు విద్యాలయముల నెలకొల్పి, గురువులు భావిక ప్రాండనపాఠల విద్యార్థివృద్ధికి తోడ్పడుదురుగాక!

కైకలూరు తాలూకా సంఘము

ఈతాలూకా సర్వవిషయములలో నెవకబడియున్నద ను సంగతి నిర్వహణాంశము. దానందేనీ తాలూకాభివృద్ధి కైకలూరు బుద్ధిచుండును ప్రయత్నమును నజువుచుండు తెంతము జ్ఞానునియే. వారు కొన్ని సంవత్సరములక్రిందట నొక తాలూకాసంఘమును ఏర్పఱచి గాని యాసంఘసభ్యులు ప్రార్థనలతో నెంత యాత్మాహుతితో గమ్యస్థానము చేరుటకు బ్రయత్నించిరో నేను అంతరహృదయము తానాహుతి నున్నారని వినుటకు విచారము గలుగుచున్నది.

ప్రకృతంబున తాలూకా సంఘము జీవించియున్నదా యని సందేహము పొడవగుచున్నది. ఉన్నయెవల నేయేకార్యములను నిర్వహించుచున్నదో(పత్రి) కామూలముగ దెలియవలెను. అట్లుగాక ప్రార్థనలు, ఉత్సవాలు, జేశాభిమానము, పట్టుదలు, దీక్షలేనియువకులుగాని అనుభవనీయులుగాని కార్యదర్శి అగ్రావసాధిపతి సభ్యులపదవిని స్వీకరించి లాభ మిను నుంతయెనను గలుగజేయుదురు మిగుల శోచనీయులైన విషయము. ఇదియొండును వామ్యులతో గాక కార్యకర్తలగు గారనెను సంగతియధార్థమగుచున్నది.

జేశాభివృద్ధికరములగు నిటువంటి సంఘప్రతిష్ఠాపరము వానివాని భర్తృములను ఆది నకాలములో నెలకేర్పడెదలెదల జేశాభివృద్ధి యెట్లుకాగలదు? ప్రజలకు లాభ మెట్లు గలుగగలదు? ఈసంఘముకా రిప్పటికలెదల వీమేమికార్యములను నిర్వహించిరో వీమేమికార్యములను జేయున్నారో మూలనిధి ఏమైనను గలదోలేదో ఎంతయొడినప్పుడుగలదో, వారేమేమి యిచ్చుచున్నారో ఎన్ని సభలు చేయుచున్నారో ఈ సంగతులన్నియు గాక, అర్థిక విషయములగుడ దెలియ నలెదల సార్థికులు. ఎంతభయము నేటికలెదల నిర్వహించునది? అది ఎవరి స్వాధీనముచేయునది? ఈ సంగతులన్నియు బట్టి కామూలమున నడిగిరిని యశోధర్మముక తాలూకా ప్రజలకు దెలియవలెను విపులముగ ప్రాయశః. అట్లు తెలియవలెదలదో తాలూకా సంఘము యొక్క ఆదర్శములను గ్రహించి వారువారు చేయువలెన సాహాయ్యము, కార్యనిర్వహణము జేయగలుగుటకు వీలగును గాని తాలూకా సంఘము వారు కైకలూరులో నూన్యుని, కైకలూరువల్లభో మాటలు చెప్పుచుండినయెడల, సభ్యులకు బ్రజలకు సన్నిహిత సంబంధ మెట్లుకలుగును? అన్వేషక, విశదత్యత యెట్లుచుదును?

ఈ తాలూకా సంఘమున కే జీవించిందో మనతాలూకా మిక్కిలి యావత్తు కొలది కాలములో దొర తనమువానికి విస్తరింప గలుగుచును. అదియే గాక తాలూకా ప్రజలలో నైకవత్తు భావ ముండునట్ల జేయగలుగుచును. ఆంధ్రమోజన సభాదర్శమును వారిపుట్టింక క్రిందపక్షము గలుగుచును. తాలూకాలో ననేక గ్రంథభాండాగారములను స్థాపించి, విద్యార్థివృద్ధిని జేయగలుగుచును. నిన్నుబాచు లీతాలూకాలో నెక్కువగా నుండుటచేత నిన్నుకాత్మధర్మము జేయుటకై యొక “మిషను” స్థాపింప వీలుగనుండును. విద్యార్థిమయములో నెక్కినవట్టుదలతో బుజీయుటకై తాలూకాలోని కొందఱు విద్యార్థులు ప్రయత్నములచేయుచున్నారు. వారిప్రయత్నములు విద్యార్థికుల సాహాయ్యమున కొంతకాలములో కార్యరూపముగ బరిణమింపవచ్చును. ఆ

ఉపకరణములు మోపవలెను.

పరిసరములట్టిదిగా నుండునపుడు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతదీ చేసిన ఉపకరణము లవనవలెను. సాధారణ పాఠశాలల కాయుపకరణముల నుపయోగములు. ఎక్కువవిద్యనభ్యసించి బోవువారలకు పెద్ద పెద్ద విద్యాలయములందు దిట్టియుపకరణములుంపవచ్చును. కాని గురుకులాశ్రమమున కవి అవసరములు. విద్యార్థులు తమ మనస్సుల స్వాధీనము చేసికొనెదల నేలవై గూర్చుండుటయే శ్రేయస్కరము. అందుములముగా మనః పరిపాకము చేయవలెను. మాటయోగమున పరిపరిత అసనము లీవిషయమున నుపయోగింపవచ్చును. విద్యార్థియొక్క మనస్సు పరిపక్వస్థితి నొందుటకు మనఃపూర్వము బ్రహ్మచారియగు నియమించిన కఠిన జీవితమువలన మిక్కిలి యభివృద్ధి నొందగలదు. అందువలన విద్యార్థి యొకరి జీవితమున కలరడి అవసరములును, విశేష భవ్యయములను నొకరికొకరికి లక్షింపవలెను. బ్రహ్మచారి గొడుగులను, జోళ్లను, పశువులను ధరింపరాదను. సాత్వికాహారమును భుజింపరాదు. సాధారణమైనట్టియు శుభుభి మెట్టి యున్నట్టి ధరింపవలెను. ఇట్టి బ్రహ్మచర్య పద్ధతిగూడ ప్రస్తుత సమయము శ్రేయమున పెట్టిన మిక్కిలి లాభ మొందగలదు. (విశేషము)

నుదిన మెప్పుడు కచ్చునో గదా అని “తాలూకాభివృద్ధి సమితి” వారు జేచియున్నారు. తాలూకా సంఘమువారు ఇప్పుడైనను నిద్రనుండి మేల్కొని భారతమాతయొక్క విజ్ఞాపనమును విని, చదివి, మీయొక్క భర్తృములను గొన్నింటి వైనను నెలకేర్పరచువలెనని నా యాశయును.

ద్రవ్యమున్నచో నొక విద్యార్థిని సంచార కార్యదర్శిగ నియోగించి, ప్రస్తుతము గ్రామములలోనున్న తగవులాటలను, పోట్లాటలను బోగొట్టుటకు బ్రయత్నింప జేయుటయు, గ్రామ పుస్తక భాండాగారములను స్థాపించుటయు, పంచాయతీ సభలను స్థాపించుటయు బోత్సాహముచేత కార్య నిర్వహణను చేయుటయు అత్యవశ్యకము. ఇంకా పిల్లలతో ననేకకార్యములను జేయుటకు వీలగును. “మాజిక్ లాంటరు” ను దెప్పించి ద్రవ్యము ఉపకార్యములనుపిప్పించి, లోకజ్ఞానమును గలుగజేయవలెను. గ్రామములలో కరణములకు మునములను, ద్రవ్యము విశోధములు మొదలయ్యెను. వానిని యాపురూపులకై సంఘసభ్యులు బయలుదేరి మూడు నిలల కొక్కసారియైనను బోధన చేయుచుండవలెను. సంఘసభ్యులలో గొందఱు “మా సర్వకార్యములను జెలుపుకొని మే మెట్లు పనిచేయుగలము” అని జవాబుచెప్పెదల. జేశాభిమానముతో జేయువలెన కార్యములకు అట్టి జవాబు లిచ్చుటతో నేమియు సర్దుకలేదు. ఆహారము స్వాగత్యము లేనివారల ఆసంఘములోజేరి, పేదనకు మౌత్రము సభ్యులనిపించుకొనుటకంటె మౌస్వాసము లేదు.

ఈ తాలూకాలో నూన్ గ్రామములు గలవు గదా! నూన్లు కరణములు బండి తీయవలయును గదా! ఈ నూన్లు కరణములు సాహాయ్యము చేయుచుండినచో నిసంఘము యొక్క ఆదర్శములు కార్యరూపమున బరిణమింపజేయుట కెట్టి సందేహములేదు. తాలూకాలో గొన్ని కొన్ని భాగముల కాయాప్రదేశములలోని సభ్యులు నెక్కి ఉపకార్యముల నిచ్చి కార్యనిర్వహణమును జేయుట కేమియు గమ్యము లేదు. ఈవిధముగ రెండు సంవత్సరములు పొటునడియెదల మన తాలూకాయొక్క అభివృద్ధి మిక్కిలి జేగముగనుండును.

కాబట్టి, తాలూకా సంఘసభ్యులారా! మీకిదే మేము కొలుపు, జాతీయగీతమును బాచుచున్న ఆంధ్రమాతను బాచును. సాధారణముగ వినుడు. అందలి భావములకు గ్రహింపుడు. యుక్తాక్షుక్తి వేదవజ్రానముతో వానియందలి యున్నవీధేశమును, మహాత్మ్యప్రదర్శనములను గ్రహించి కార్యరూపముగ నెలకొల్పుడు.

తాలూకాలో విద్యార్థివృద్ధి గావలెను. దీనికొఱకు ఒక్క జాతీయవిద్యాలయమును కైకలూరులో స్థాపింప వీలు లేదు! చువారొకటై 100 గానియులలో దిగుటకై యీ సంఘమువారు రేల ప్రయత్నింపరా? ఎవరైనను పనిచేసి నెద్ద ననువ్వులను జేర్చుకొని తాలూకా సంఘమువారు విద్యార్థి కై బయలుదేరియెదల నేనుచూడ గాక క్రిగిరిని సాహాయ్యమును జేయుటకు సంసిద్ధుడనై యున్నా ననితెలుపుదు, నీమేనుకొలుపున తాలూకాసంఘమువారు వికాలబృహదనుతో గడనించి, కాలముయొక్క నిజమును గ్రహించి, యొకసంచారకార్యదర్శిని జేయుటకు విశ్వప్రయత్నములను జేయుదురు గాక మది హెచ్చరించుచున్నాను:—

ఒక జేశాభిమాని.

కావలెను

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతి ముఖ్యపట్టణము నందును ఆంధ్రపత్రికకు క్రొత్త చందాదార్లను కుదుర్చు గలిగిన యేజంట్లు కావలయును.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

హోటల్ బాక్సు 212 మదరాసు

అని వ్రాసి తెలిసికొనవలెను.

వ్యవస్థాపకుడు.

విన్నపము.

ఆంధ్రపత్రిక పక్షమున మాప్రతినిధి మ|| రా|| శ్రీ, కై పాశేషాదిశర్మగారు కడప మండలమున సంచారము చేయుచున్నారని గాన వారిని ఆదరించి పత్రికకు తగుప్రోత్సాహము చేయు, కడప మండల వాసులు ప్రార్థితులు.

మేనేజరు

ఆంధ్రపత్రిక

గ్రామ పంచాయతులు

కామారాజుండి యొక్కట్లు మా పేర గ్రామమునా...:

చెన్నైలోని స్థానిక ప్రభుత్వమునకు గ్రామ పంచాయతుల విషయము పోయిన ఆర్డరునుబట్టి ప్రకటించిన ఉత్తరువును, దానిపై నవంబరు నెలలో సమావేశమయిన కామారాజు టౌన్ గౌరవనీయుల సభ్యుల వాద ప్రతివాదములను, పత్రికా మాఖయన సమగ్రముగా వెలికికొట్టితిమి. ఇటీవల నీ పంచాయతుల స్వరూపమును చక్కగా వివరించుచు గొంతలు దేశ సేవాధికారులయిన పరికాధిపతులను వ్యాసములను గూడ ప్రాసేరి. ఏమి కారణమునో, కామ ప్రజలు తానాధికులై యీ విషయమున పరిశోధించుకొంటున్నారని వీరవారు చాచుచుండి ప్రజల కిష్టము మించు గోచరము కాలేదనియే నూయభిప్రాయము. బహుశాంశమునది ప్రజలను ప్రయోజనము మొరలు పెట్టుకొనగా దొరకనమునా రీతిమము మై "డి సెంట్రలైజేషను కమిషను"నుబట్టి సంగ్రహించి సేవలను వారి యభిప్రాయములను తీసికొని యాపంచాయతులను మనకు ప్రసాదించిరి. అయితే దొరకనమునా దానికంటే కమిషనువారి కిష్టములను పూర్తిగా నామోదించలేదు. విషయమునుబట్టితో సంతృప్తికొని విషయ త్యమును కలిగి పంచాయతులను నెలకొల్పినాని మనకుకలదు చున్న తోషణలను కల్పించుటగా ప్రభుత్వమువారికి నీటిందించుచు, మన కభిప్రాయములను మరల మరల పొందుమనలేకనే కానిసర్వాలంకారములను, సర్వకార్యములను సోక్రతర్యా యమ కాండముననియు, లభించకలేదనియు మానయున ఛం చుట యంతయుగర్హ్యము. ఇచ్చినవానిని సంతృప్తికొనుటకొనట దేశాధ్యక్షమునకుసాధరము. పంచాయతుల విషయమై దొరకనమునాను అరంభమున మనకుప్రసాదించిన వరదాములు అక్రమముగానున్న గ్రామములను గానివియే నటవృత్తసభ్యులంబులైయుండగలవు. ఇంతేకాక సభ్యులచాలమునకు నీస్పందనా నుగా పోతానా మొందుచుండి అధికారపక్షమున కార్య నిర్వాహకసభ్యులతో సోకరతి అంటివిని సర్ మాన్యుటాత్మక దొరకాను చెప్పినానాదు. మరలవీరే, పంచాయతులను వ్యా య విచారణాధికారియైన గూడ కలగ జేయవలసివదని కామర సభలో గొప్పది. ఎక. కర్మగాను ఉపపాదించి తీర్మానము నకు ప్రత్యేకకామర మొకటి యావిష్కరించు చేయబడుచున్నదియు, నది సభ్యుల యనుమతికి కొలదికాలములో నీ చేబన గలదనియు ప్రకృతిస్తమిచ్చిరి. ప్రభుత్వమువారి సత్తుమున అధికారసభ్యులు ఇచ్చిన సమాధానములకు మిక్కిలి సంతృప్తి కరములు.

ప్రజల క్షయపడి తమతమ గ్రామములలో నొక్కొక్క పంచాయతిని స్థాపించుటకని పోరతనమువారిని ప్రార్థించవలసి నను కరుణను పొందుకొనవలసి బుద్ధివంతకని సర్వకార్యములను, ఈపంచాయతుల మూలమున పరిష్కరించుకొనవలసియు ఈ పంచాయతులను స్థానికస్వపరిపాలనకు ప్రభు సోపాదములను నిర్మించేముగా జేయవచ్చును. పూర్వకాల మునుండియు మనదేశమున ప్రజల ఒకపెద్దన తోటి నడచు కొనుట మును, ఒకవంటునుబట్టి జంతువు, తలెంటును సుజహముల యాజ్ఞ సుబద్ధులైయుండ గలవని స్థానికపరిపాలన వాచరించు జనులు ఆ మరగున ప్రతిబాధి కరుణములను నీరధుగా ప్రజలందఱును స్వామిభక్తికృత్యములను గలిగి వర్తించుచుండెడి యాచారము వంపరగా కచ్చువుట్టిది. కాని యీ ఆచారము యీ మధ్య కాలములో మాత్రమేమండలేయింది. అధికారము లన్నియు అధికారిల హస్తగతములై యున్నది. ఇప్పుడప్పుడో ఆ అధికారము లన్నియు గ్రామపంచాయతుల మూలమున ప్రజల కిచ్చుచున్నాడు. ప్రభుత్వమువారు పరిపాలనా భారమును కొంతకంత ప్రజలపై తెచ్చుచున్నారు. గాంధీంధికారబంధుర మైయున్న మనదేశమునకు మేల్కొనవలెనో, పరిపాలనాభార నునువహించి ప్రభుత్వమునా కేంద్రీకృతమున తోడ్పడవచ్చునో కోట్లాది యాచార ప్రవచన స్యామనాదులను, ఇకను వివిధమార్గములవలన మనప్రవాసామరకముగా బోవుచున్న బుద్ధివంతులను మాత్ర ముపరన్నుచో మనదేశము యొక్క దౌర్భాగ్యము నొందుచెప్పవచ్చునో కనుభ్రులనిస్సంగదలచుండ, గడచిదాటకుండ శరీరతేజ న లావంత మై లేచుండ పంచాయతీసభ్యుల యొజులను చేపడిన ప్రతినిధులు నును, అనపేక్షములతో యిటు పరిష్కరించుచునెరిగి కాలము వచ్చినది. ఎంత సామ్యమును నుబంధించిన కర్వనమైమనక, ఇరుపక్షములవారిని నామోదించియునక, అవిషయమును పరిష్కరించు అధికారిని పంచాయతీసభల కిచ్చుచుండిరి. ఏకగ్రీవులను నుబంధించి వ్యామయము గ్రామములలో గోచరమునకంతగా స్థలం తర మున గోచరముకాదు.

కేవల యొక్కరే విచారణకర్తలుగానుండి విచారింపు న్యాయము. ఇంటి నుగూర్చి సభ్యులు గూర్చుండి తీర్మానము విషయములు వ్యామయమితిమిత్రులై యుండును. న్యాయము నూత్నముగా గోచరమును. దుష్టములు తొలగిపోయి దేశము నుభిక్షముగా నుండును. ఆర్థికవిధుల సమసరించి మన గ్రామములను, ఆరంభములను గాను వానయోగ్యముగాను చేసి కొనవచ్చును. చీటిర్రామమును దీక్షములను పెట్టియుకొనట, మన గ్రామములలోని జలనారులను మంచినీటి చేయవలెనా వృలను గ్రామంలోతములను మంచినీటితో నుంచుకొంటున్నాను. మనమునకు మిగిలి యధికారములన్నియు మనకేకలవు. వీనికి చుచ్చుచును లెన్వి యనగా స్వక్రీడేతన మనము చేసకొనవలె ఇండ్లపన్ను, చెంపులతోని చేపలనీలము, అమలు మిన చాల తోని ఫలవృత్తులవలెనా, నుకలపాటు, పెంట నీలము భాయిదాపాటు మున్నగునవి. ఇంకను అధికముగా సామ్య కావలసివచ్చినప్పుడు తాలూకాబోర్డులయొద్దకు బోర్డువారును గూడ కొంతసామ్య సాహాయ్యమును చేయుదురు. ఇంతేకాక వారయేమిట. ఈపంచాయతులను నిర్ణీతముగా కొంతసామ్య గ్రామములను చేయుదురు. ఈసమస్య యొకడొక ధారణకాక యాలోచనభాగమున నున్నది. ప్రభుత్వమునా రిష్టము రెండువిధములగు పంచాయతులను సేవలను కొనుటకు ఉత్తరవు నిచ్చిరి.

8000 జనసంఖ్య కలిగిన గ్రామములలో 1884 నుండి లోకలబోర్డు అర్హులనుండి యొకసభ్యులను పంచాయతులను అంతకు తక్కువ జనసంఖ్యకలిగిన గ్రామములలో కామర బద్ధములు కాని విద్వికపంచాయతులను నెలకొల్పు కొనుటకు నిర్ధారణ చేసిరి. ఇందు రెండవవాకంటే మొదటి వానిని వ్యా యవిచారణాధికారియగునాడ నుండునట! ఇంతేకాక యాపంచాయతులకానునానుచునీసానివనకుచే వీనిని వ్యామయము ప్రజలకు బద్ధులగుటలగా జేయును. కాని జనసంఖ్య విశేషముగ నున్న గ్రామములలో నేటిపంచాయతులను నెలకొల్పవలెనని నిబంధనను ప్రజలకు మిక్కిలి అసంతృప్తికరముగా నుండెను. ప్రజలకు సర్వత్ర పంచాయతులు కావలెను. ఆ పంచాయతులను సర్వత్రమున నుండవలెను. ప్రతిగ్రామము మూడువల జనసంఖ్యకు కలిగియుండదు. 200 గ్రామములను కలిగిన ఒక తాలూకాలో నీలాటి గ్రామములు 15 కంటే నెక్కువ యుండవు. దీనిబట్టి చూడగా విద్విక పంచాయతులకు కలిగిన గ్రామము లెక్కువగానుండును. ఈ పంచాయతులు మొదటివానివలె నంత జనుప్రదముగా కొనసాగనని సర్వజన వాక్యము. కామరసభలో గూడ నీ ప్రశ్న తోసి జేయబడినది. ఇచ్చినమాట దీ వాదమునే బలముగా తెట్టుకొని వర్ధముగా కాలమాదము చేయుటకంటే 8000 జనసంఖ్యకు కలిగిన పద్ద గ్రామములలోని ప్రజలు పెంటనే పంచాయతులను నెలకొల్పకొని ప్రజాపరిపాలితులై ప్రతి విషయమును తమతా తాలు పరిష్కరించుకొనుచుండుట యుక్తము.

ఇటుల కొంతకాలము పనిచేసి ప్రభుత్వమువారికి చూపించినచో వారు ప్రజల క్షేమ సామర్థ్యములను చక్కగా గ్రహించుచు. లేనిపక్షమున మన యసమర్థతను గ్రహించి దొరకనమువారు ఇచ్చిన పంచాయతులను మరల గ్రహించుచు. తన వాత మన మెంతటిలిందినను ప్రయోజనము గానవదదు. 1884 నుండిన గవర్నరు జనరలు గానుండి లాభ్యకీర్తిక ప్రభుత్వవారి కృతవలన యూనియనులను, తాలూకాబోర్డులను, జిల్లాబోర్డులను ముగిసిచాలిటిరి. ఈ స్థానికస్వ పరిపాలన సభలు ఏర్పడినవి. ఇంతలో యూనియను పంచాయతులు సభ్యులగా నడిచుట లేదు. చెన్నై రాష్ట్రమున కంతము 402 యూనియనులు కలవు. వీనిలో 24 యూనియనులకుకేక్కు మిగిలిన 278 యూనియనులు కలవు. వైరునున గాని సభ్యులను గాని యెప్పు కొను (నియోజన) హక్కులేదు. ఈ యూనియను పంచాయతులు, ఏ విషయమునందును స్వాతంత్ర్యము నొందక ప్రతి విషయమునకును తాలూకాబోర్డువారి యాధిపత్యమునకునై ర్హ ప్రతిబలవలె నున్నది. దొరకనమువారు పోయిన ఆర్డరునుబట్టి నీ పంచాయతుల స్వరూపములను పూర్తిగా మార్చివేసి కొత్త పంచాయతులను నెలకొల్పకొనట ప్రజలను స్వాతంత్ర్యము నిచ్చినారు. ప్రస్తుత మొక్క తాలూకావారు పూరికను పహించి పంచాయతులను నడిపించియో క్రమక్రమము గాపంచాయతులు అంతటను స్థాపితమై పరిష్కరమునకును కాగలవు. ఎప్పుడు గ్రామమున కొక్కరే పంచాయతీ సభ్యులు, ఎప్పుడు గ్రామమున ముక్కొక్కరే సహకారసంఘములను ఎప్పుడు గ్రామమున కొక్కొక్క గ్రంథాలయమును స్థాపించుట సర్వజనరంజకముగా పని జరుగుచుండునో అప్పుడు మనదేశ ప్రభుత్వములోని యభ్యున్నతిని బడయుగలదు.

స్థానికస్వపరిపాలనమును విజృంభింపజేయుటకు గ్రామ పంచాయతులకంటే ప్రజలనుబట్టియు మించిబట్టియు సాధన మింకొకటి లేదు. ఈ పంచాయతి యుద్దయమును ప్రజల మృదానీయలను వ్యాపింపజేయుటకు ప్రతికంధ్రమును ప్రతి హైంభవుడును యుభయముగా తోడ్పడవలెను. ప్రకృతమున మన కృష్ణాజిల్లాసంఘమునకు కార్యదర్శిగా నున్న సేమూరి వేంకట సుబ్బారావుపంతులు గారి యుద్దయమునకు పట్టుకొమ్మలలె నున్నాడు. కాని తమకామమును తమకేక్కిరి దేశోద్ధరణమునకై యుద్దించుచున్నారని చెప్పగలము. దేశాధ్యక్షమునకై వంతులగావలెనీ మననీయు లెందరో బతులు పెనవలెను. అనధికార సభ్యులగు డిప్రెజ్డెట్టు బోర్డు సభ్యులును, తాలూకాబోర్డుసభ్యులును, కొంతకంత యుద్దయము నకు తోడ్పడి పనిచేసినచో దేశమునకు నీ యుద్దయము ప్రబలముగావ్యాపించి ఎంతయో ఫలండుగా నుండును. వారు గడవ యిదాటియారము జనర. వారి నీ గురిగా తెట్టుకొని. మామన్ను వో కాలసారణమే కాని ప్రయోజనములేదు. స్థానికస్వపరిపాలనమునందలివనిది, ఆ జేశమును కలుగునటుల ప్రబోధ మొనర్చవలెను. దేశాధిమానులను దేశభక్తులను బాంతులవదలెను. ప్రతితాలూకాలోని కొందఱి సభ్యులతో నొక సంఘము స్థాపించబడవలెను. ప్రతిసభ్యులకు కొన్ని గ్రామములు కనకుగా నేర్పించుకొని ప్రతిగ్రామమును ప్రతివలెయును తిరిగి ప్రజలకు పంచాయతి యుద్దయమును గురించిన చరిత్రమును బహిరంగసభల మూలమున గానముగా బోధించవలెను. కర ప్రతీకులను విశేషముగా ప్రకటించి ప్రజలకు పంచిపెట్టవలెను. ఏ మహనీయులైనను నీమహాత్మాగ్యమునకు పూనుకొని యొక సంఘమును స్థాపించునెద, యీ ప్రాంతమున కొందఱు దేశభక్తులు అందు సభ్యులుగా జేసి నిష్కాయుధులతో సమర్థి కలు గ్రామములకుంట్రిగి ప్రజలకు పంచాయతుల స్వరూపములను బోధించుటకు సమర్థులై యున్నారు. మహనీయు లీవిషయమై తమ యభిప్రాయములను ప్రతిగ్రామములను ప్రకటించునడి యంతటితో నీవిషయమును విరిమించుచున్నాడను. ఏ "తలుకు తాలూకా అభివృద్ధి సంఘము" వారి యుద్దయమునకు తోడ్పడి తాలూకాలో పంచాయతి యుద్దయమును వ్యాపింపజేయుటకై వారిని హెచ్చరించుచున్నాడు.

ఒంగోలుతాలుకా సంఘము

ప్రథమ సమావేశము

(మాత్రత్యేక విలేఖరునియొద్దనుండి)

చెన్నై నుండి 28:— నేటికి ఉదయమున ఒంగోలు తాలుకాసంఘము యొక్క ప్రథమసమావేశము, హరినర్సోత్త్రుని గ్రంథాలయ కార్యస్థానమునందు, జనుప్రదముగా జరిగినది. గ్రంథాలయకోశాధ్యక్షులు, వర్తకులు, క్రీడకులకు నుర్తి మాలెండ నరసింహము శ్రేష్ఠి గారు ఆగ్రాసవాధిప త్యమువహించిరి. ఒంగోలు వల్లూరు కుక్కన గ్రామముగానుండి, ను.రామశివనదికున శ్రేష్ఠులు, ప్రతిభులు సభకువచ్చి యుండిరి. ఇట్టిసంఘములు ప్రతితాలుకానుందు నెలకొల్పవలెన దేశమునందు విద్యావ్యాపన త్వరతోజరుగునని ఒంగోలుకన్య గారు చెప్పగ తాలుకాసంఘస్థాపకకు ప్రోత్సాహము చేయుచుండిరి. సభ్యులు తెలిసిరి. కొందఱు యువకులు తమయట్టుప్రక్కలనున్న గ్రామములకు వెళ్లి యీ గ్రంథాలయోద్దయవిషయము బహువం బోధించెదమనిరి.

ప్రకృతము తాలుకాసంఘమునకు, కార్యదర్శులుగా నున్న శిర్డి గారు తమతవకి, రాజీనామా యిచ్చివంతున బాని స్థానమున రామోవు ఎన్నికలవరకు పర్యవేక్షక గ్రంథాలయ కోశాధ్యక్షులు పనులకు రి మాలెకొండవరసింహము శ్రేష్ఠి గారు కార్యదర్శులుగా నెక్కువకలకును, కొంతకాలమువరకు తాలుకాసంఘముయొక్క ప్రధాన కార్యస్థానమును చెన్నై నుండి నం కంచుటకును, తాలూకాసంఘమునకు చేరు ప్రతిసభ్యుడు సాలుకొకరూప్యమునకును నిచ్చుటకును, తీర్మానింపబడినది. ఆగ్రాసవాధిపతి గారు అంత్యోపన్యాసము యిసగిన తదనంత రము ప్రేక్షకులకు వందములు సమర్పించబడియెను. రెండవసభ తెగలిచుందు 27 వ తేదీని జరుగును.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిమర్శనీకు:— 1916 వ సంవత్సరం జూలై నెల 29-వ తేదీ జరుగు విజ్ఞానచంద్రికా పరిమర్శనీకుల దరఖాస్తులు పంపుకొనుటకు తమ దరఖాస్తులలో గూడ ప్రకటనమును క్రింద 0-8-0 (అర్ధరూపాయ) మరయార్జకు వ్యారా గాని పోనీటి స్థాంతులుగా గారి జూన్ నెల 30-వ తారీఖు లోగా మా కార్యాలయమునకు వచ్చి చేరువటుల వంతుకొనవలయును. జూన్ 30-వతేది మిగిన తర్వాత మా కార్యాలయమునకు వచ్చు దరఖాస్తులు, మతియు 0-8-0 ప్రకటనముతో పంపించిన దరఖాస్తులను రిజిస్టరు చేయబడవు. దరఖాస్తు స్థాయిలు మా అధీనునకు వారిని తెప్పించుకొనవచ్చును. — కార్యదర్శి.

కమ్మతావుల వెదచల్లునది సువాసనద్రవ్య రాజము

ఆహోదీత్ బహారు (రిజిస్టరు)

ఆలోచన: స్పెషల్ కలిపినది కాదు. సుగంధపుష్పముల రసము. నాలుగు రిండులకు చేతిగుడ్డపై చేపిరిగినచో ఎంత మనోహరముగనో యుండును. కేవలానితము నందునకే నానందము గలిగించగలదు.

వల చిన్న సీసా 1-కి	...	0-8-0
,, మధ్యరకం ,,	...	0-12-0
,, పెద్దసీసా ,,	...	2-0-0
సుగంధ కాడ్డ ,,	...	0-1-0

సోలుపజంట్లు:—అండ్ల ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, నెం 15, జూమూమనీస్, బొంబాయి

మదరాసు ఏజంట్లు:— మొహతా పురుషోత్తముల్లి

నెం 22, నై హాబాద్ రోడ్, బొంబాయి

వజ్రగుళికలు:—ధాతుపుష్టికి, బలమునకు ప్రాణమునకు రక్తపుష్టియు సరఫరుత్వము కారణములు లక్ష్మపుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీరవ్యాయామమువలనను, జీతేంద్రియత్వమువలన గలుగును. వ్యభిచారము సుఖరోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతిలేకుండుట, 20 మాత్రలు గల డబ్బి 1-కి రూ. 1-0-0 అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

THE DAWN OF HOP

to the hopeless sufferers from bodily pains, such as, Headache, Rheumatism, Sprains, Lumbago, Stiff Joints, Neuralgia, Toothache, Cuts, Sore Throat, Cold, etc. is now certain as ever as it has been since the world famed.

(REGD.)

AMRUTANJAN

(REGD)

has come to the rescue. It is prepared from pure drugs of Vegetable Origin, and is the tried remedy for all aches and Pains.

PRICE PER POT ANNAS EIGHT ONLY.

All dealers in Drugs or from

AMRUTANJAN DEPOT Madras & Bombay.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ నహితమైన డా॥ పి డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అతనికొక్కప్పుడు రక్తమువలన జరించుబాధలను కీటించునట్టి మందు. కుంకుమపువ్వు, మచ్చలకు, గండమాలలకు తుండ్లను, పాలిసోపులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

28

కనావధిసార్యవర్ణి గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యరక్తియైన అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పొదరసదోషములను, మలబద్ధమును కార్యవంధమును నివృత్తులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరారోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవరకు మందును 4 డోసుల బుడ్డిలలో అమృతమును.

ప్రాప్తివిధము:- పి డి. సావంత్, గతర. పనసవాడి నం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 144, No. 2. BOMBAY.

తేలుమందు:- తేలుకాటువలన అనాయములేదు గాని విశేష బాధగలదు. తేలుకాటు విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు బాధనరములవెంట పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టిన చోటును మొదగునటులు చేసిన బాధతగ్గును. వెల సీసా 1-కి 8 అ.

అమృతాంజనము డిపో, 6 వ నెంబరు, తంబు శెట్టి వీధి, జార్జి టౌన్, మదరాసు.

శ్రేష్ఠ మైన

పాణ్యము మామిడిపండ్లు

రుచికి రుచి, నువాగునకు నువాగున, ఇంపునకు ఇంపు, నుగుమునకు నుగుము, బీదలకు భాగ్యవంతులకు సమానముగా భోజ్యము ఏది? ఈపండు.

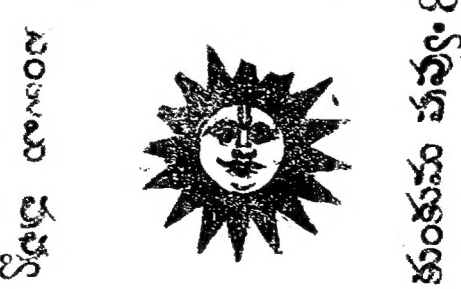
మధువును వెక్కిరించు

“మామిడిపండ్లే”

ఇట్టి ఉత్తమపాణ్యపండ్ల వృక్షములను వెంచి నవాలు చేతను, మహారాజులచేతను, జమీందారులచేతను, గవర్నర్ల చేతను పొగడ్తగాంచినవారు.

పాణ్యము } పి. వి. మాధవరావు ఆర్ట్ బ్రదర్స్, కర్నూలులో } మనోరంజనీ, జగన్మోహనీ రోడ్లు. పండ్లజాబితా ఉచితముగ పంపబడును. తొందర పడుడు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావర్ష దొరకును. కొనుదారు సూర్యమాస్కను గమనింపుడు. కరస్పాండ్లెన్ను మొదలగునవి భంగిమన వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21, హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

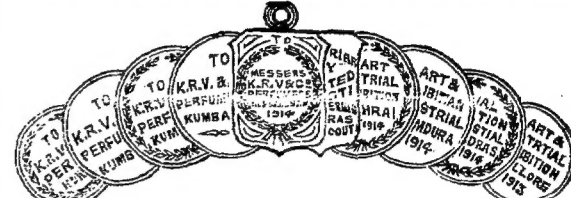
గ్రంథకర్త:—గా. మారిఫోర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

శైలిసులభము కథలు చేదవిసక్తు చేదువుకొన వచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయబడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రూ. 2-0-0

అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశమును లేదు.

సిద్ధమయిన సంచికలు పి. డి. గా పంపుచుము

అయ్యవారు:— ప్రకంచచరిత్రకార్యాలయము, (27) 145, కాళివీధి, మదరాసు అని వ్రాయుడు.

అతిపుష్టకాలమునకు తగిన శిరోవాస నిభారణి యేది? మన చందనాది తైలము

ఈతైలమును వారమునకు రెండు తడవలు ప్రాతః కాలములో రానుకొని స్నానముచేసినయెడల పిత్తవీర్య దిగును. కన్నుమంటలు కపాలపుష్పం ఒంటితలనొప్పి తలతిరుగుట వెంటుకలు రాలుట శమనమవుతున్నవి. తీక్షణమైన బుద్ధి కలుగును. క్రయము డబ్బా 1-కి రూ 2-0-0

ఇదిగాక మానద్ర మనాసన కక్కుపోడియు మనాసన మన్నులు, కొబ్బరితునూ, సుగంధ స్నానపాడి, కేకాంగము చందనపుడకు, అరకజా, కేసరిపుడకు, పుళుకు, జవ్వారి, అంబరు, మొదలైన వస్తువులు దొరకును. క్యాటలాగు కాల నివారణ వ్యాజనలెకు.

K. R. V. & Co., PERFUMERS, KUMBAKONAM.

కుంతల

చక్కని తెరుగునవల. చదివితీరవలయు.

ఇది గుంటూరుకొద్ద ప్రిడరు

మందపాటి పేకట వరద రాజముశర్మ, బి. ఏ., నిరచితము

వెల 8 అణాలు. గ్రంథాలయములకును, స్త్రీలకును

విద్యార్థులకును వెల 7 అణాలు.

గ్రంథములు గ్రంథకర్తయొద్ద దొరకును.

ఆదిపచ్చికాన లేక జన్ను

తులం 1 కి రూ. 3-4-0

కస్తూరి తులం 1 కి రూ. 20-0-0

గోరోజనము తులం 1-కి రూ 1-0-0

రసభస్మము తులం 1-కి రూ 0-10-0

కుంకుమ పువ్వు " 2-0-0

అమృతాంజనం డిపో 6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

“ఆమెకో” యంత్రములు క్రూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును

ఈ యంత్రము నడపుటకు నీ పిల్లవాడు అయిన నిమిషములలో నేర్చుకొనగలడు. చిన్న యంత్రసహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారు చేయబడినది. పంపులు, రంపపుయంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేక్ట్ రీలను, అచ్చయంత్రములను, కావలసిన నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలను. తెల అలిసులభయ, వనిచేయుచులకగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6, బి. హెచ్. పి. నరకు రకమువారిగా మానవ ప్లాకుతో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును. వెలులు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా కిట్లు వ్రాయుడు.

బెన్టు అందు కంపెనీ లిమిటెడ్లు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,

పోస్టుబాక్సు నెం 63, మదరాసు

మదరాసు మోటారు ఇంజనీర్లు

238

24 జనరల్ పీటర్సు

నూతనుకొను పోస్టు, మదరాసు.

మోటారులందు తనియ్యాలను, నడుపుటకును, పోషనాభ్యాసముల గలవలయును. ప్రత్యేక గమనిక:— వానియొకదానియందు ఉచితముగ నున్నప్పుడు, పోషనాభ్యాసములు ఏర్పాటుచేయవలయును. ప్రతివెలదనమున క్లాసు ప్రారంభ కమిషన్, రద్దుచేసిన వైఫల్యము కలిగినప్పుడు చేయవలయును. కల్పన నుభవము చేసికొనుటకు, మేనేజరుగారికి వ్రాసికొనవలయును.

180 ఫులుల పుస్తకము ఉచితము

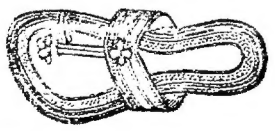
ఆరోగ్యమును కాల్వలకును పాండుల స్వాభావిక మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి కోరికలను దృఢపరచును ఆయుర్వైదిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇవాడుగా నీయుటకును, పోస్టు చార్జియు మేమే భరించిపంపెదము. వెంటనే వ్రాయుడు. వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందజీ, ఆశంకర్ గోవిందజీ, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

అ మ్మ బ దు ను

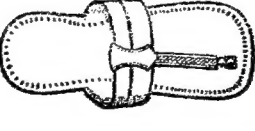
చిట్టు బ్రయిడిత్తో సహా సెమిమిలిటరీ జీనులు జమీందారులకును, కలెక్టరులకును, డిస్ట్రిక్టు పోలీసు ఆఫీసర్లకును, వాడుకకు తగినవి. కొన్ని మాత్రమే గలవు.

కడిగవత్తులలోపు పిల్లలకు పయోగము చిన్న సింగరుపైకిలు, దీని ప్రేము 16 అ గుళములు మైపు 24 x 1½ అ: గుళములు, రెండు గంటలు, ఒకవంపు, బ్యాక్ సీటు వీటితో సహా గలను. కిక్కుర్తు తెలిసికొనగోరువారు:—

ఏకాంబరం అండుకో, మర్చంట్స్, అండు కమిషన్ ఏజంట్లు, 18, సెకండులైక్ బీచ్ మదరాస్.

చెప్పలు టోకుధరకే ఇవ్వబడును

నెం				ధర	జత
5004	కీలం	నగలుకొను	బేలి ఉంగరము	సామాన్యమైన చదను	1-15-0
5005	"	నిండుకొను	"	"	2-4-0
5018	సోల్ ఫూట్	నగలుకొను	విశాలమును చుండుకప్పు	సోల్ ఫూట్లు	2-12-0
5014	"	అంతాకొను	"	"	2-14-0
5020	తెంగళూరు	నగలుకొను	తైలతో కట్టు	"	1-12-0
5021	"	నిండుకొను	"	"	1-15-0
5025	చువ్రాడు	నగలుకొను	బీలి	"	1-15-0
5036	"	నిండుకొను	"	"	2-4-0
5055	మధుర	నగలుకొను	"	"	1-15-0
5056	"	నిండుకొను	"	"	2-4-0

ప్రతిఅర్థము వెంటనే సొమ్ము పంపకొరెను. ఒకడెడల జరిగెను కొనువారికి మాటికి పదివొప్పవ కమిషన్ చేయవలయును. కోం లెడర్ కంపెనీ, పల్లవరం, మదాస్సు. మా చిల్లర యేజంట్లు (మెటర్స్ మేసర్స్, ప్రిక్ అండుకో, హంటర్స్, మదరాసు) కర్తవ్యం దొరకును.

గ్యాల్లీ మోటారు పాతకాల

మోటారులందు పనులుకును, వాటిని తాగునీటి కును తరగించు నిచ్చుటకును మోటారులందు ఎట్లు నడుపుటో దేయబడుచున్నది. దేయబడుచున్నది. అది చదివినపుడు స్వల్పముగానేయు రిసేరును యాచుకమున పల్ల బాధ్యతభారవలనగా తనపాతకాలలో, యూరోపియన్ లోకము నేర్పించబడును. ఇది రెండు మానవులలో నేర్పించువర్ష మెంటువారివద్దనుంచి లై సెన్సు లుపించి వంపబడును, ముందుకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టువలయును.

తిరిగి క్లాసులు జూన్ నెల 1వ తేది నుండి ప్రారంభమగును. క్లాసులో చేరలచిన విద్యార్థులు మే 31 వ తేది గాని అంతకు ముందుగాని ధరభాములు చేసికోవలయును. బాడ చూరి విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తాదాసంగబడును. ఈ క్రింద నుదహరించువారికి వ్రాసికొను.

(41) గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు. Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మంచి భాతువునీ మంతులకొనకు ఇంక చీకటిలో వెళుచున్నారా? మదనమంజరిమాత్రము. 40 మాత్రముల దర్శి క్రయము రు 1.50. ముద్రసిద్ధముగా నుండునపుడు ఇంతకన్నమును ఏల్య అనుభవించుచున్నారా? ఈమాత్రము బాల్యమునకు చెడునదే. కడిగవత్తు తెప్పించుకొన్న యెట్టి అసాధ్యమైన ఇంధియన్ సానము, నపుంసకత్వము, బలహీనము, రక్తకోమము, అబద్ధము, చులబంధము మొదలగు అనేకవ్యాధులను విద్యుత్తుచేత నిమిషములో పోగొట్టును. రాజకైవస్ వారాగ్ని యుద్ధము కేకకే, 20, చీనాబాచర్లగోడ్డు, మదరాసు.

శ్రీ శేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి నెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. భువ్వం ప్రత్యేకము. ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212, మదరాసు.

అపూర్వమైన గంధములు

1. త్రివర్ణప్రదీపిక:—టీకా తాత్పర్య విశేషార్థ సమన్వితం, అరవమునండి తెలుగులోకి భాషాంత రీకరింపబడినది, ధర్మకాండ 1-0-0
2. త్రివర్ణప్రదీపిక:—అర్థకాండ, మన పూర్వుల వ రాజకీయవిషయములందు గల ప్రభావమును దీక్షవలన తెలుగునమ్మును 1-4-0
3. ఆర్యవిద్యారహస్యము:—నవనము 0-12-0
4. ఈశ్వరదర్శనము:—,, 0-12-0
5. సనత్కుమారియము:—శంకర భాష్యాంధ్ర టీకా తాత్పర్య సమన్వితము 0-12-0
6. సంస్కృత భారతము:—ఆంధ్రాక్షరములు 18 వర్ణములు, నిర్దుష్టమైన ప్రతి 18-0-0

నిత్య కర్మాప్తకాది పుస్తకగంధములు, తొట్టికైవస్ గంధములు, ఆది శంకరాచార్య, గాఢాత్రి మున్నగు పటములు మాదగ్గల లభించును.

వలయువారు:—మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు, ఆది వ్రాసేది.

విద్యార్థి సౌకర్యములు

కొన్ని దినముల వరకు మాత్రమే విద్యార్థులకు కావలసిన వ్రాయింగు బుక్కులు, ఎక్సర్ సైజు బుక్కులు, స్టూడెంట్సు నోటు బుకు ఇటాలియన్ నోటుబుక్కులు కలర్, గ్రూ, వ్రాయింగు ఇన్ స్ట్రుమెంటు బాక్కులు, ఫుట్ రూఫ్ల రిబ్బరు ముండ్లు మరియు అనేకవిధములైన సామానులు సరసముగా దొరకును వలయువారలు క్రింది అడ్రెసునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.

ఆర్. వేంకటేశ్వరు అన్ డ్ కో,

ఆనందా ముద్రాలయాధికారులు, మదరాసు.